Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 190. V Ljubljani, torek 23. avgusta 1938. Leto III.

Blejska konferenca se bo danes zaključila

Zaradi težav okrog sporazuma z Madžarsko se je konferenca zavlekla do danes

Bled, 23. avgusta. Včerajšnji drugi dan zasedanja stalnega sveta MZ še ni prinesel nobenih zaključnih rezultatov. Pri včerajšnjih posvetih so mogli zunanji ministri ugotoviti, da napredujejo pogajanja za ureditev razmerja z Madžarsko, da pa do končnega pristanka za podpis obojestranskih pogodb med državami MZ in Madžarsko, madžarska vlada še ni dala. Zato so konferenco podaljšali na danes, ko bo po vsej verjetnosti zaključena.

Slavnostna večerja

Bled, 23. avg. Včeraj je bila zvečer v hotelu »Toplice« slavnostna večerja, katere se je udeležilo veliko število gostov iz krogov diplomatov ter uglednih osebnosti političnega in kulturnega življenja v Sloveniji. Pri tej večerji je imel predsednik vlade dr. Stojadinovič sledeči govor:

»Ekscelence, gospe in gospodje! Z velikim zadovoljstvom pozdravljam zelo ugledne in drage goste v naši državi, njegovi ekscelenci dr. Krofto in Petresca Comnena. Istočasno mi dovolite, da dam izraza svojemu veselju, da je bil ta sestanek Male zveze na Bledu v Jugoslaviji. Srečni smo in ponosni, da smo mogli nuditi kraj za ta sestanek na tem divnem Bledu. Tri leta so pretekla od našega zadnjega sestanka na tem kraju. Če pogledamo nazaj, bomo videli, da so bila to tri leta naporov in težav in da tudi v mednarodnem življenju niso minila brez potresov. Toda istočasno moremo ugotoviti, da se nam je, za kar gre zahvala stalnim in potrpežljivim naporom naših vlad, posrečilo ohraniti našemu narodu dragocen mir. Toda ohranitve miru v takšnih razmerah, kakršne vladajo danes, si ne moremo misliti, ob takšni politiki, ki ni iniciativna in odločna. Ohranitev miru zahteva stalnih naporov na pozornosti, potrpežljivosti, dobre volje, hrabrosti in samopremagovanja, ki nam dajejo vero v bodočnost naših narodov, v življenje v času, ko se pred odgovornimi državami gotovo vseh držav stalno kopičijo težki problemi, od katerih rešitve zavisi čast, dobro in mir ne samo posameznih držav, ampak tudi vsega sveta. Toda to, kar nas pooblašča, da kljub vsem današnjim težavam vendar gledamo v bodočnost z optimizmom in hladnokrvnostjo, so stalni napori in dobra volja, ki jo imamo.

Srečen sem, da morem ugotoviti, da pod takšnimi okoliščinami naši redni sestanki, kakršen je današnji na Bledu, dajejo priliko, da v prisrčnih stikih in ob prijateljski izmenjavi misli ponovno in jasno moremo ugotoviti enotnost naših pogledov, iskrenost naših namer in miroljubnost naših ciljev.

Sedanji sestanek nam daje tudi priliko, da z veseljem poudarimo pomen in važnost sporazuma, ki je bil podpisan 31. julija letos v Solunu med Bolgarijo in državami balkanskega sporazuma, s katerim je MZ povezana z močnimi vezmi. S tem je podan ponoven primer, kako je treba služiti istočasno dobrobitju države in miru med narodi. Naše zadovoljstvo je toliko večje, da je bil ta sporazum dosežen s pomočjo onih istih načel in metod mednarodnega sodelovanja, katerih se drže države Male zveze v svoji politiki nasproti sosedom.

Dovolite mi, da ob tej priliki, ko omenjam to dejstvo, končno tudi izrazim nado in optimizem, da bodo države Male zveze nadaljevale s svojo miroljubno politiko in rešile vsa vprašanja naših življenjskih koristi. V cilju, da se doseže stabilizacija političnih odnošajev v tem delu Evrope.

Dvigam čašo na zdravje kralja Karla II., predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša, pijem na zdravje dr. Krofte in njegove ekscelence Petresca Comnena, kakor tudi na zdravje njegove ljubeznive soproge ter za napredek naših prijateljskih in zavezniških držav Češkoslovaške in Romunije.«

★

Za Stojadinovičem je spregovoril romunski zunanji minister Petrescu Comnen, ki se je najprej zahvalil za gostoljuben sprejem, nato pa poudaril in potrdil miroljubna stremljenja Male zveze.

Daladier popravlja Blumove grehe

Z novimi uredbami bodo omilili tudi predpise 40 urnega delovnega tedna

Pariz, 23. avgusta. AA. (Havas.) V svojem nedeljskem govoru je ministrski predsednik Daladier navedel dejstva, ki govore za dvig gospodarskega stanja v Franciji in stanja v državi sploh, in dejal: »Tudi poleg teh ugodnih dejstev so nastopili dnevi, v katerih vidimo, da se je Francija v današnji atmosferi mednarodnih nasprotij, ki se pojavljajo in vplivajo na svetovne trge, pokazala za občutljivo in nervozno bolj kakor bi mogli to pričakovati z ozirom na zaupanje, ki ga je prej kazal naš narod. Od kod prihaja to? Zakaj na francoskem trgu in na tujih trgih sumijo v čvrstost franka? Zakaj sumijo v bodočnost naše valute?

V teku zadnjih let se je naš narodni dohodek znatno zmanjšal, med tem ko so še v istem času stalno povečavale državne in samoupravne dajatve. Leta 1914. je znašal francoski narodni dohodek 38 milijard frankov v zlatu. Leta 1931. se je ta narodni dohodek dvignil na 49 milijard zlatih frankov. A že leta 1937. je ta dohodek znašal le 22 milijard, od katerih odpade skoraj 10 milijard na državne in samoupravne dajatve. Kar se tiče dohodkov od premičnega in nepremičnega kapitala, se je ta zmanjšal za 45%. Mešani dohodki, to je dohodki dela skupaj s kapitalom — torej dohodki industrijskih, trgovskih in poljedelskih podjetij — so se zmanjšali za 66%. Če vse to vemo, moremo jasno izprevideti, kje vodi pot iz zagate: treba je delati za dvig narodnega dohodka.

Očividno je, da je potrebna preosnova današnjega stanja v državnih in javnopravnih financah. Potrebno bi bilo ustvariti organizem, čigar nadzorstvo in pobuda bosta omogočila nujno koristne prihranke. Trdno smo odločeni nadaljevati z velikimi napori za uveljavljenje proračunskega ravnotežja in odločnega zmanjševanja izvenproračunskih izdatkov.

Potrebno je spremeniti zakon o 40 urnem delovnem tednu in se pri tem ozirati enako na neobhodne potrebe naše države, kakor tudi na splošni položaj v Evropi. Treba je vedeti, da sta Francija in Mehika edini državi na svetu, v katerih obstoje danes taki zakonski predpisi o delu. *Ni je druge države na svetu, v kateri bi se vsak teden za eden ali dva dni ustavila celotna gospodarska delavnost, in to v prvi vrsti v tisti veji delavnosti,* katere produktivno delo mora v večji meri zavarovati ljudi. Dokler bo trajalo današnje mednarodno stanje, si moramo omogočiti, da delamo več kot 40 ur tedensko. V podjetjih, ki so važna za državno obrambo, pa bo treba delati tudi do 48 ur tedensko. Ne nameravamo enostavno ukiniti zakona o 40 urnem delovnem tednu, temveč hočemo samo omogočiti podjetjem svobodo, da morejo delati tudi več kot 40 ur tedensko. Mislimo, da nagrade za nadurno delo povprečno ne morejo biti večje kot 10% od navadnih.

Podvojeni napori, katere zahtevamo od svojega naroda, niso nobena nova žrtev, pač pa izhodna točka za ustvaritev boljših pogojev za življenje našega delavstva. Teh naporov ne zahtevamo samo od delavca, temveč tudi od delodajalca. Ti morajo narediti ta napor zaradi razumnejše ureditve svojih podjetij, zaradi dejanske izpopolnitve svojih načinov dela in zaradi moderniziranja svojih naprav. Naši delodajalci morajo upoštevati socialni mir in morajo spoštovati zakone, ki so dostojanstvo dela dvignili na večjo višino. Pod takimi pogoji bo mogla država izdatneje podpirati gospodarsko proizvodnjo med drugim s tem, ker b znižala nekatere zares previsoke dajatve, ki teže naše gospodarstvo. Ena glavnih potreb vsakega gospodarstva je pravo razmerje med stroški proizvodnje in prodajnimi cenami. Stalno menjavanje teh stroškov in teh cen ima istočasno za posledico po eni strani usodno zmanjševanje duhovne sile naših državljanov, po drugi strani pa smrtno nevarnost za našo valuto.

Trdno sem odločen, da ustvarim načrt, ki bo istočasno upošteval temeljne koristi in koristi dela, narodnega gospodarstva in financ. V bližnji bodočnosti bo vlada določila način izpeljave načrta, ki vam ga danes zvečer razlagam v glavnih potezah zgolj iz bojazni, da se moj govor ne razleče v nedogled. Morda mi boste verjeli, če rečem, da me pri tem delu vodi samo edina skrb, mogel bi reči samo ena velika želja, da zavarujemo Francijo in dvignemo ugled naše države. Treba je, da vsi Francozi sklenejo premirje v svojih medsebojnih sporih in nasprotstvih zaradi sedanjega položaja v Evropi in v vsem svetu.«

Naskok na Daladierovo vlado

Pariz, 23. avgusta. o. Vse levičarske stranke so začele napadati Daladiera in se pripravljajo na odločen naskok. Ker so vse levičarske stranke sklicale za ta teden svoje poslance, je pričakovati, da se bo moral Daladier precej težko boriti za svoj obstoj.

Pariz, 23. avgusta. AA. Havas: Zaradi Daladierovega govora po radiu je tajnik komunistične parlamentarne skupine zahteval, da naj se skliče sestanek zastopnikov vseh levičarskih strank v parlamentu. Prav tako je sklicana seja republikanske socialne zveze. Seja bo v sredo in bodo na njej proučili položaj.

Pariz, 23. avgusta. AA. Havas: Socialistična parlamentarna skupina je sklicana na sejo v petek popoldne. Leon Blum je predlagal, da naj se zastopniki levičarskih skupin sestanejo v petek po seji socialističnega poslanskega kluba.

Francov odgovor povečal nesoglasja med Anglijo in Italijo

V Parizu so mnenja deljena

London, 23. avgusta. Londonski tisk še naprej razpravlja o odgovoru generala Franca na angleško noto ter smatra ta odgovor za ne preveč ugodno napoved za razvoj španskega vprašanja. Listi poudarjajo dve glavni točki tega odgovora, in sicer: Zahteva, da se prizna Francu pravica bojujoče se stranke ter enak umik prostovoljcev na obeh straneh, namesto proporcionalnega umika, kakor ga je predlagal angleški načrt. »Times« misli, da je ta odgovor razočaral angleško javno mnenje. Pravi, da večina listov razume odgovor generala Franca kot odklonitev angleškega načrta. List napoveduje, da bodo zahteve generala Franca naletele na velik odpor in da bo odbor za nevmešavanje zarati tega prišel v neprijeten položaj. Diplomatski urednik »Daily Telegrapha« se boji, da bo pod takimi pogoji za Francijo prav tako težko obdržati pirenejsko mejo zaprto. »News Chronicle pravi: Odgovor generala Franca in vesti o novi italijanski intervenciji morata pomeniti samo eno, namreč, da je angleško-italijanski sporazum skoraj mrtev.

Anglija ni zgubila nade

London, 23. avg. o. Anglija in Francija sta globoko presenečeni nad Francovim odgovorom glede načrta o umiku tujih prostovoljcev. Obe državi vidita v tem odgovoru, da pripravljajo evropski diktatorji dogovorjene diplomatske napade na demokracijo. Angleži smatrajo, da je Francov odgovor tudi v zvezi z italijanskim odgovorom na angleške obtožbe, v katerem je italijanski zunanji minister grof Ciano enostavno zanikal vesti, da podpira generala Franca, kot znak novih težkoč. Anglija in Francija z zaskrbljenostjo opazujeta nemško mobilizacijo, nemške manevre, pogajanja med Čehi in sudetskimi Nemci in italijansko časopisno gonjo proti Franciji in Angliji ter so mnenja, da so vse dosedanje vesti prezgodnje, da bi prišlo do prijateljske zveze z Berlinom in Rimom. Izgledi za nadaljnji razvoj angleško-italijanskega pakta bi mogli prinesti Chamberlainu samo takrat uspeh, če zadovolji generala Franca, kar pa ima zelo malo izgleda, ker Francija in Rusija nikakor nočeta priznati generalu Francu pravice bojujoče se stranke. Obstoji še en način Chmaberlainovega uspeha, če stori revizijo nad angleško zunanjo politiko s tem, da opusti angleško-italijanski pakt. Do sedaj se Chamberlainu ni posrečilo pridobiti si Rima niti Berlina niti generala Franca za svoj načrt. Nekateri dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da bo sedaj Chamberlain, ko je prepričan, da ne bo imel uspeha odbor za nevmešavanje, poskusil ponovno posredovanje v Španiji s tem, da bo skušal pridobiti obe bojujoči se stranki za mir, in sicer neodvisno od njihovih zaveznikov. Če mu bo to uspelo, potem je pot odprta za nadaljnje izvajanje angleško-italijanskega pakta. Ti krogi zatrjujejo, da bi prišel v tem primeru kot posredovalec v poštev lord Chetwod, ki se trenutno nahaja v Španiji pri komisiji za izmenjavo ujetnikov, in ki uživa zaupanje obeh bojujočih se strank. Drugi pa so zopet mnenja, da je vedno govora o nekem posredovanju le takrat, kadar nastopi kriza, nikdar pa ni prišlo do stvarnih uspehov.

Horthy pri poplavi parad

Kiel, 23. avgusta. AA. (DNB) Regent Horthy je s svojim spremstvom s posebnim vlakom ob 9 dopoldne včeraj prispel na postajo Kielskega pristanišča. Na postaji so se nahajali Hitler z vsemi člani vlade, dalje glavni poveljnik suhozemne vojske general von Brauchitsch, veliki admiral von Roeder, šef vrhovnega poveljstva vsenemške vojske general Keitel in drugi. Hitler se je prisrčno pozdravil s Hortyjem, nato pa Hortyjevi soprogi izročil šopek cvetja. Nato je Horthy v spremstvu Hitlerja pregledal častno četo nemških mornarjev. Ogromna množica ljudi je prisrčno pozdravljala madžarskega regenta. S postaje sta Hitler in Horthy krenila v pristanišče in se vkrcala na jahto »Nikse«. Prebivalstvo je priredilo obema navdušene manifestacije.

Kiel, 23. avgusta. AA. (DNB) Potem, ko so na svečan način spustili v morje novo edinico nemške vojne mornarice v ladjedelnici Germania, je Horthy v spremstvu Hitlerja odšel pred spomenik v svetovni vojni padlih nemških mornarjev. Hitler in Horthy sta se v spremstvu velikega admirala Roederja na ladji »Nikse« odpeljala k izlivu Labe, da izkaže čast padlim mornarjem v svetovni vojni. Horthy je položil pred spomenik lovorjev venec. Ko je Horthy odšel iz pristaniča, so ga zbrane množice prisrčno pozdravljale. Hitler pa je kmalu nato z ladjo krenil v Sekt zaradi parade, katero bo takoj nato priredil Horthyju v čast.

Kiel, 23. avgusta. AA. (DNB) Madžarski kraljevski namestnik je danes položil lovorjev venec na spomenik padlim mornarjem v pristanišču ob izlivu reke Labe. Zatem se je z ladjo odpeljal do bojne ladje »Grille«, kjer ga je prisrčno sprejel kancler Hitler. Na tej ladji bo prirejeno tudi svečano kosilo na čast regentu Horthyju. Kosilu bodo prisostvovali poleg Hitlerja in Hortyja tudi nekateri drugi madžarski in nemški zastopniki.

Schuschnigg bo le moral pred sodišče

Berlin, 23. avgusta. K zakonu o odgovrnosti članov bivših avstrijskih zveznih vlad in avstrijskih pokrajinskih vlad pristavljajo v merodajnih krogih tole tolmačenje: V teku preučevanja arhiva posameznih avstrijskih ministrstev so našli ogromne količine obtežilnega materiala. Ugotovili so veliko število primerov zavestnega kršenja najosnovnejših določil pozitivnega prava. Zaradi tega je bil tak nov zakon brezpogojno potreben. V poučenih krogih izjavljajo dalje, da je bilo ugotovljeno, da so nekateri ljubljenčki Schuschniggovega režima izvršili najbolj grde kršitve osnovnih zakonov s tem, da so fizično, materialno in moralno uničevali svoje osebne neprijatelje, poslali tisoče ljudi v zapore brez vsake krivde.

Vesti 23. avgusta

Na nov polet preko Atlatskega oceana se pripravlja znani ameriški letalec Merryl. Nabavil si je novo letalo, ki bo imelo brzino 560 kilometrov na uro. Merryl namerava s tem letalom potolči vse rekorde atlantskih poletov.

Strašna železniška nesreča se je dogodila na indijski železniški progi med Gričonom in Poliemadurom. Zaradi stalnih neviht v zadnjih dneh, se je razmehčal temelj železniške proge, kar je povzročilo iztirjenje posebnega vlaka. 25 ljudi je našlo smrt, 117 pa se jih je težko poškodovalo.

V Opatiji sta se nekaj časa mudili Mussolinijeva žena Rahela in njena hčerka Eda, soproga zunanjega ministra grofa Ciana. Iz Opatije sta obedve odpotovali v Rim.

Znani angleški parlamentarec in bivši vodja laburistične stranke lord Lansburry je iz Sofije že odpotoval v Bukarešto. Lansburry se je v Sofiji razgovarjal z več državniki, med njimi tudi s predsednikom vlade Kjoseivanovim o tem, kako bi se dal v Evropi ohraniti mir. Obenem je seznanil državnike s svojim načrtom gospodarske obnove, ki je skoraj enak znanemu načrtu bivšega belgijskega predsednika vlade Van Zeelanda. Lansburry bo iz Bukarešte odpotoval v Belgrad, kamor prispe v petek.

V Carigrad je predvčerajšnjim dopotoval romunski kralj Karol. Kralj je potoval inkognito.

Za 5.3 milijona dolarjev letal bo izvozila Francija iz Združenih držav. To je prvi primer, da je vlada Združenih držav dovolila izvoz letal za tako velik denar.

Pregnani kapitan Kendrick, ki je moral na zahtevo nemških oblasti zapustiti Nemčijo, je že prišel v London. V zunanjem ministrstvu izjavljajo, da nemške oblasti kapitanu ne morejo ničesar očitati, najmanj pa kako vohunsko delovanje. Izgon pa razlagajo tako, da želi nemška vlada pregnati vse tiste tuje diplomate, ki Nemcem niso pogodu.

Judovsko prebivalstvo bodo popisali v Italiji. Popisali bodo tudi tiste, ki so judovskega porekla, pa so že prej ali sedaj prestopili v drugo vero. Listi pravijo, da bodo najbrž nabrali mnogo več Judov, kakor pa jih navajajo uradne statistike.

Nemški gospodarski minister Walter Funk bo prihodnji mesec obiskal nekatere države v jugovzhodni Evropi.

Stena 1000 m visoke gore se je začela lomiti v Guadalajari v Mehiki. Vse naokoli je kamenje pokrilo plodno zemljo. Koliko je smrtnih žrtev in dejansko škode, pa še ni znano.

Nove motorne vlake na progi Addis Abeba—Asmara so vpeljali Italijani. Ti vlaki prevozijo progo pet ur prej kakor navadni vlaki.

Predsednik rdeče vlade Negrin se je včeraj iz Züricha, kjer je bil na fiziološkem kongresu, vrnil v Barcelono.

V Odrin so vkorakale v soboto turške čete. Prebivalstvo jim je priredilo lep sprejem.

Zaradi poletov sovjetskih letal nad mandžurskim ozemljem bo japonska vlada protestirala v Moskvi. V Tokiu izjavljajo, da tega izzivanja po premirju pri Čangkufengu nikakor ne morejo razumeti.

V Carigradu je izbruhnil požar v veliki palači francoske unije, v kateri so bila nameščena razna društva. Požar je popolnoma uničil dve nadstropji, škoda je pa toliko večja, ker so zgoreli številni zgodovinski dokumenti in razne dragocenosti. Vzroka požara še niso dognali.

Takoj po odhodu regenta Horthyja in nekaterih ministrov v Nemčijo, so v Budimpešti skupine mladeničev v zelenih srajcah z znaki kljukastega križa priredile demonstracije in vpile v pozdrav svojim voditeljem. Policija je odločno posredovala in okrog sto demonstrantov zaprla.

Poseben zakon proti ministrom bivših avstrijskih zveznih in pokrajinskih vlad je izdala berlinska vlada. Po tem zakonu bodo sodili vsem nosilcem prejšnjih režimov, le predsednika Miklasa bodo izpustili, ker so se njegovi sinovi že pred anschlussom družili s hitlerjevci.

Strahovita eksplozija je nastala v kemični tovarni v moravski Ostravi. Dva delavca sta bila ubita, šest pa ranjenih. Takoj po eksploziji je namreč nastal velik ogenj, katerega pa so gasilci končno le omejili.

Velika vojaška skladišča, največja na svetu, bo zgradila Anglija v bližini Corlya. Zemljišče za ta skladišča je večje kakor znani londonski Hyde park. Zgradili bodo več kot 600 raznih zgradb. Zaposlili pa bodo pri teh delih nad 10.000 delavcev.

Za vršilca dolžnosti madžarskega ministrskega predsednika je bil začasa odsotnosti Imredyja imenovan notranji minister Kerestešz-Fischer.

V Italijo je odpotoval madžarski državni podtajnik za propagando Antal. Tam bo proučeval sistem fašistične propagande.

Neurja in nevihte so več dni pustošile po Koreji. Uradno so ugotovili, da je pri tem našlo smrt več kot 400 ljudi.

Tečaj za preučevanje srednjeevropskih vprašanj so zaključili v Tatranski Lomnici v ČSR. Ob zaključku je govoril minister za narodno zdravje Ježek, ki je dejal, da smatra prisotnost tujih delegatov za dokaz živega zanimanja za vprašanja, ki so za Srednjo Evropo pomembna.

Na dosmrtno ječo je jeruzalemsko naglo sodišče obsodilo nekega 14 letnega Arabca, pri katerem so našli mnogo orožja.

Japoncem se obeta usoda Napoleona

London, 23. avgusta. AA. (Reuter) **Major Lindemann, bivši nemški vojni svetovalec maršala Čangkajška, katerega so nedavno poklicali nazaj v Nemčijo, je danes pred odhodom v domovino rekel, da je japonski pohod na Kitajsko popolnoma enak nesrečni avanturi, ki jo je Napoleon doživel v Moskvi. Ta pohod se bo končal prav tako, kakor pohod Napoleona v Rusijo. Če ne bo prišlo do hitre japonske zmage, bo na Japonskem izbruhnila strašna revolucija.**

Nove podrobnosti o Jankoletovih sleparijah

Ljubljana, 23. avgusta.

Preiskava zoper bankirja Jankoleta, ki jo vodi ljubljanska policija, le počasi napreduje, ker je obseg sleparij, ki se odkrivajo v zvezi z aretacijo ravnatelja g. Mira Jankoleta, zmerom večji. Kako velikopotezno je delala Slovenska banka in njen dejanski lastnik in ravnatelj g. Jankole, je najbolj razvidno iz dejstva, da so se lansko leto v poletju in v pozni jeseni po deželi vsepovsod pojavili posebni nakupovalci vložnih knjižic, ki jih je razposlal g. Jankole z naročilom, naj gredo zlasti po kmečkih vaseh in naj povsod za vsak denar nakupujejo vsakovrstne vložne knjižice. — Najbolj so se ti nakupovalci vrgli na vložne knjižice Kmetske hranilnice ljubljanske, ki so tedaj na trgu vložnih knjižic imele najslabšo ceno. Bankir Jankole pa je te vložne knjižice nakupoval za polno vrednost, z lastniki knjižic pa je sklepal dogovore, da jim bo zneske izplačal v mesečnih obrokih.

Nekaj posameznih primerov o teh kupčijah z vložnimi knjižicami smo navedli že včeraj, zdaj pa nam naši dopisniki poročajo zanimive podrobnosti o teh kupčijah. Zgodbe se vrste kakor romani, samo da izpričujejo kruto resničnost. Dokazujejo obenem, kako preveč zaupni so še danes ljudje, ki nasedajo slehernemu sleparju, da mu le lepo zveni ime ter gladko teče beseda.

Kmet odškodovan za 214.000 din

Vest o aretaciji g. Jankoleta ter o zapečatenju Slovenske banke v Ljubljani je tu povzročila ogromno senzacijo. Saj je bilo že dolgo znano o tej banki, da je to edina banka v Ljubljani, ki za polno vrednost kupuje različne vložne knjižice ter jih tudi dejansko v gotovini izplačuje. Lansko leto je po tukajšnji okolici hodil neki fant iz Tomačevega, ki je spraševal, kdo ima katero izmed vložnih knjižic naprodaj. Tako se je oglasil tudi pri posestniku g. Ivanu Bolka v Stožicah, kateri je že dolgo želel prodati za gotovino svojo vložno knjižico Kmetske posojilnice, glasečo se na 238 tisoč dinarjev. Spretni fant iz Tomačevega je končno pregovoril Bolka, da je šel sam s knjižico v Ljubljano ter se oglasil v sami banki pri g. Jankoletu. Tam so mu rekli, da knjižico radi vzamejo za polno vrednost, vendar mu bodo znesek 238.000 din izplačali v mesečnih obrokih po 3000 dinarjev. Bolka je bil seveda zadovoljen, ker je nameraval zidati novo gospodarsko poslopje, pa je v ta namen rabil denar. Ker so mu drugi prekupčevalci za knjižico nudili znatno manj, si je pač mislil, bolje nekaj kakor nič. Zlasti pa mu je utrdilo vero v solidno kupčijo dejstvo, da so mu v banki takoj na roke plačali prvi obrok 3000 din. Ves vesel je mož pohitel z denarjem domov ter se še svojemu prijatelju pohvalil, kako imenitno kupčijo je napravil s svojo vložno knjižico, rekoč: »No, zdaj bom pa lahko pozidal novo poslopje!«

Za 238.000 din — le 24.000 din

Tudi sledeče mesece je Bolka redno prihajal v banko ter je vselej tudi takoj dobil izplačanih 3000 din. Tako je do letošnjega novega leta skupno dobil za svojo vlogo izplačanih 24.000 din. Letos po novem metu pa so ga v banki nenadoma zavrnili, ko je spet prišel , rekoč, da mora zdaj pač nekoliko potrpeti, da pa bo zato pozneje, čez nekaj mesecev morda, lahko dvignil. kolikor bo hotel, magari 50.000 din ali pa tudi 100.000 din. Kdaj se bo to zgodilo, mu bodo že pismeno sporočili.

Bolka je potem doma zaman čakal pismenega obvestila. Letos junija meseca pa so mu prijatelji sporočili, da zadeva s to banko vendarle ne bo čisto v redu. Bolka ni hotel verjeti, da bi zadeva bila sumljiva. Ko so ga nagovarjali, naj vendarle gre v Ljubljano ter naj se za stvar zanima, sprva niti ni maral iti. Pozneje pa je le šel naravnost v banko, kjer so ga znali spretno potolažiti. Prišedši domov, je poln vere v banko pripovedoval, rekoč: »Saj ni tako hudo, kakor so govorili. Bil sem pri ravnatelju, ki je dejal, da so zdaj banko prevzeli inozemci. Ravnatelj mi je celo kazal poslovne knjige, celih 7 napisanih strani sem videl, saj bi jih bil lahko bral, če bi jih bil hotel, pa nisem maral. Ravnatelj je rekel, naj bom brez skrbi, pozneje da bom lahko dvignil vso vlogo obenem.«

Ob tem času je imel Bolka v banki še 214.000 dinarjev, za ta znesek mu je g. Jankole tudi dal potrdilo. Popolnoma pomirjen je zato Bolka odšel domov, zdaj pa ga je kakor strela z jasnega zadela novica o aretaciji Jankoleta in o zapečatenju Slovenske banke. Za posestnika Bolka, ki je sicer v resnici eden največjih posestnikov v naši občini, je ta zguba 214.000 din vendarle preobčutna, ne da bi šli brez pomilovanja in sočutja mimo nje.

Jankoletove žrtve pod Smarno goro

Šmartno p. Šmarno goro, 22. avg.

Bankir Jankole, o katerem ste poročali včeraj, ima tudi v našem kraju svoje številne žrtve. Doslej smo mogli zvedeti za dva primera. Tukajšnji trgovec g. Živalič je izročil Slovenski banki, oziroma g. Jankoletu vložno knjižico Kmetske hranilnice za 9000 din, pa ni dobil nazaj niti knjižice niti izplačanega vsega denarja.

Še bolj udarjen je posestnik Mežan iz Tacna. Še ob času, ko je bil Mežan v Ameriki, je njegova žena doma nalagala prihranjeni denar v Kmetsko posojilnico v Ljubljani. Lani jeseni je k Mežanovi ženi prišla soseda Kovičeva, ki so jo prav tedaj pritiskali razni upniki, pa nikjer ni mogla dobiti denarja, da bi se jih bila odkrižala ter ustavila izvršbo, ki je že bila uvedena. Kovičeva je zato prosila Mežanovo ženo, naj bi ji začasno posodila vložno knjižico, na katero bo potem dobila posojilo. Res je Mežanova izročila Kovičevi vložno knjižico, s katero je odšla potem Kovičeva v Ljubljano, kjer je v Slovenski banki dobila 12.000 din posojila. Vložna knjižica Mežanove se je bila glasila na 52.000 din.

Čez čas je Kovičeva umrla, po njeni smrti pa je Mežanova povedala vendarle svojemu možu, da je vložno knjižico posodila pokojni Kovičevi. Mežan je takoj odšel v Ljubljano, da bi vložno knjižico poiskal. Prišedši v Slovensko banko, so ga najprej zavrnili, češ da se knjižica glasi na njegovo ženo, on sam pa da nima česa iskati. Nato sta bila prišla oba z ženo. Zdaj so ju zavrnili s tem, da je bilo na knjižico izdano posojilo v znesku 12.000 dinarjev. Razen tega je nastalo 1300 din stroškov in obresti. Če plača tedaj Mežan teh 13.300 din, bo takoj dobil vrnjeno vložno knjižico.

Namesto knjižice — še ob svoj denar

Mežan je imel svoje prihranke naložene v Kreditnem zavodu v Ljubljani, kjer je ročno dvignil 13.300 din, s katerimi se je bil vrnil v Slovensko banko. Tu so denar sicer sprejeli, niso mu pa istočasno vrnili vložne knjižice, rekoč, da trenutno nimajo časa preračunati vseh obresti in podobno. Mežana so napotili domov, češ da naj pride čez nekaj dni. Ko je Mežan čez nekaj dni zopet prišel, so ga zavrnili, da je zdaj nemogoče, da bi mu dali denar, ker je ravnatelj banke odpotoval v Nemčijo.

Mežan se je zdajci zavedel, da postaja stvar vse bolj sumljiva. Šel je na državno pravdništvo, kjer je razložil stvar. Tam so Mežana napotili na policijo. Spotoma pa se je Mežan premislil ter je stopil k svojemu odvetniku. Oba skupaj sta potem stvar premislila tako, da ne kaže stvari takoj izročati policiji, ki bi Jankoleta brž zaprla, banko zapečatila, denar s knjižico vred pa bi bil v tem primeru takoj izgubljen. Ta odvetnik je bil namreč zvedel, da stoji g. Jankole na trlih nogah, da je celotno pohištvo in oprema v banki že zarubljena. Zato je Mežanu svetoval, postopati zlepa napram g. Jankoletu. Tako je bila vložena tožba zaradi 13.300 din ter za vložno knjižico z zneskom 52.000 din. Za obojni znesek se bo zdaj Mežan najbrž obrisal pod nosom.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Ljubljana, 23. avgusta.

Po višinah sneg, v Ljubljani mraz

V zadnjih dneh je sneg že drugič v tem poletju pobelil gore in zaradi tega se je pokazal tudi v Ljubljani mraz. Ko so danes zjutraj stopili prvi ljudje na cesto, so ugotovili, da že zdavnaj ni več poletja, čeprav bodo pasji dnevi po koledarju zaključeni šele jutri z godom sv. Jerneja, in marsikdo si je premislil in stopil po površnik. Temperatura je danes zjutraj znašala v Ljubljani prav pičlih deset stopinj Celzija. Barometer kaže 766 mm in niha med spremenljivim vremenom.

Reke, ki so bile v nedeljo še polne kopalcev, bodo sedaj počasi osamele, kajti sezona za kopanje je pri kraju in mladina bo spet morala začeti polagoma misliti na šolo, ki se neizprosno hitro približuje.

Rekord, ki da misliti

Na reševalni postaji niso imeli v teku včerajšnjega dne nobenih posebnih voženj zaradi kakih nesreč in nezgod. Vendar je bil rešilni avtomobil sedemnajstkrat na cesti, pri čemer je večinoma prevažal nenadoma in resno obolele osebe. Kar šestkrat pa so bili reševalci klicani, da prepeljejo v bolnišnico razne ženske, pri katerih so nastale nevarne komplikacije zaradi splava. Dve od teh žensk sta bili z dežele.

Ta svojstveni rekord, ki ga v Ljubljani nismo vajeni, da treznemu človeku misliti, kajti bogve, koliko je po tem takem v Ljubljani vsak dan takih skrivnih umorov nerojenih otrok, ki se posrečijo brez kakšnih zapletljajev in za katere nihče ne izve. Ali je Ljubljana začela posnemati Dunaj? To bi bila za Slovence vsekakor nevarna igra.

Ljubljana dobi novo semenišče

Slovenski javnosti je že znano, da bo Ljubljana dobila novo semenišče, kar je bilo vsekakor potrebno, kajti sedanja stara stavba — znani lemenat pod stolnico — kljub raznim adaptacijam več ne odgovarja potrebam, bodisi kar se tiče prostora, bodisi v drugih ozirih.

Novo semenišče bo stalo na kraju starega pokopališča pri Sv. Krištofu in delavci so že začeli kopati temelje za stavbo. Kljub temu pa, da je preteklo že mnogo let, odkar je zadnji Ljubljančan legel na ta kraj k poslednjemu počitku, je v zemlji še vedno mnogo nestrohnjenih kosti, ki jih sedaj delavci izkopujejo. Za te kosti je sicer pripravljena izpraznjena grobnica, ki je že do polovice polna, vendar pa te kosti večkrat leže razmetane po pokopališču in delavci zbijajo na njihov račun šale, kar upravičeno vzbuja v ljudeh, ki to vidijo, zgražanje. Zaradi pietete do umrlih je potrebno, da stavbenik ali oni, ki je za to odgovoren, poskrbi, da bo v tem pogledu na pokopališču red.

Z živilskega trga

Današnji trg je neobičajno poln. Poleg navadnih stvari, ki jih prodajajo branjevke, pade v oči zlasti velika množina gob, ki so jih prinesli nabiralci z dežele in napolnili z njimi vse stojnice na prostoru med škofijsko palačo, semeniščem in stolnico. Gospodinje se zelo zanimajo zanje, zlasti za one male, ki so pripravne za konserviranje. Vendar pa je to za marsikatero gospodinjo precej draga stvar, ki si jo pri najboljši volji ne more privoščiti. Če pomislimo, koliko truda in iskanja je treba, preden nabere človek liter takih drobnih gobic, je treba priznati, da cena zanje ni nikakor previsoka, čeprav stane prav majhna merica 3 din. Precej cenejše so večje gobe, tako jurčki kot rjavčice, in gospodinje jih prav pridno kupujejo.

Miha z rdečo čepico, ki tabori s svojimi lubenicami pod stojnicami za perutnino, je prvi vagon lubenic že spravil prav dobro v denar in danes je postavil na trg že drugi vagon, ki bo šel nemara prav tako hitro kot prvi, kajti Ljubljančani imajo ta sadež za pravo poslastico. — Poleg tega je prišlo na trg tudi precej južnega sadja, zlasti svežih fig. Domačega sadja in grozdja je v obilici. Gospodinje že od sedmih hodijo od stojnice do stojnice in iščejo, kje bi ceneje kupile. Vendar se branjevke dobro drže in je prav težko dobiti katero, ki bi imela nižje cene kot druge.

Zanimiva pritožba radi belih nogavic

Maribor, 22. avgusta.

V soboto zvečer se je javil policijskemu stražniku na Aleksandrovi cesti moški srednjih let ter se je začel razburjen pritoževati, da so neki mladi ljudje na Mariborskem tednu poškropili s črnilom bele nogavice njegovi ženi in hčerki. Nogavice so pobrizgali tako spretno, da sta obe šele doma opazili to nezgodo. Stražnik se je zanimal za ime tožitelja in ta je na presenečenje vseh povedal, da se piše Konrad Čobec in da je hišnik pri znanem voditeljev »nacionalnih« Mariborčanov dr. Lipoldu. Bil je zaradi poškropljenih nogavic silno razburjen ter je na poti na stražnico, kamor ga je policist peljal, da sprejme njegovo pritožbo na protokol, dajal svojemu razpoloženju duška z raznimi pri nas prepovedanimi vzkliki in z zabavljanjem. Med Mariborčani se je o tej pritožbi kmalu razvedelo ter je vzbudila splošno pozornost.

„Konzul" Edgar Klaus zapustil Jugoslavijo

Maribor, 22. avgusta.

Ime »konzula« Edgarja Klausa bo ostalo med Mariborčani popularno. Nekajkrat je polnilo stolpce naših časopisov, ki so se letošnjo pomlad zelo obširno bavili z osebo g. Klausa. Nad dva meseca je »konzul« Klaus stanoval v zaporih mariborske policije, ki se je med tem časom intenzivno bavila z njegovo preteklostjo ter je ugotovila zanimive reči iz njegovega pustolovskega življenja. Kakor znano, je bil Klaus lastnik premogokopa pri Poljčanah, katerega pa zaradi pomanjkanja sredstev ni mogel izrabljati. Kljub temu se je v Mariboru predstavljal kot nekak »kralj premoga«, delal je na račun svojih podzemeljskih zakladov velike dolgove, katerih pa ni mogel poravnati. Te pustolovščine so ga spravile v zvezo s kriminalom, vendar se je znal zelo spretno izmuzniti iz zanke. Doživljaji z mariborsko policijo pa so bili za gospoda »konzula« usodni. Dočim je popreje še vedno našel kaline, ki so verjeli njegovemu bogastvu ter so mu posojali denar, se je po policijski preiskavi njegova slava razblinila v nič, ljudje so izvedeli, da nikoli ni bil konzul, da nima ničesar in tako mu je bil ubit kredit, katerega bi bil sicer gotovo še nekaj let izrabljal. Nazadnje so ga zapustile še tudi njegove številne častilke, pa mu je postalo življenje pri nas pretrdo. Mož dela očividno ni vajen, slepariti ni več mogel, pa se je te dni potihoma za vedno poslovil od Mariborčanov in je izginil iz naše države. Kako bo z njegovim rudnikom pri Poljčanah, se še ne ve. Morda bo skušal svoje rudosledne pravice prodati kje v inozemstvu ter bo koval še naprej kapital iz svojega izmišljenega bogastva. Mariborčanom se po osebi g. konzula Edgarja Klausa gotovo ne bo tožilo.

Ustanovitev nove dvorazredne trg. šole v Ljubljani

Ljubljana, 22. avgusta.

Minister trgovine in industrije je odobril ustanovitev privatne dvorazredne trgovske šole Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s pravico javnosti. Nova šola bo otvorjena že septembra 1938. Podrobnejše podatke glede pogojev za vpis in sprejem bo Zborniza za TOI objavila pravočasno.

Šahovski turnir v Osjeku

Lešnik vodi že s celo točko naskoka

Osijek, 23. avgusta.

V včerajšnjem 13. kolu šahovskega turnirja v Osijeku so bile razen treh vse ostale partije remis. Samo pol točke je dobil tudi Rabar, ki je v prvi polovici turnirja vodil in so mu že z nekako gotovostjo prerokovali, da si bo v Osijeku priboril mojstrski naslov. V drugi polovici pa je nenadoma odnehal in začel dobivati le po pol točke. Tako ga je Lešnik, ki hiti od zmage do zmage, ne samo dohitel, pač pa ima zdaj po 13. kolu že celo točko naskoka. Skoraj ni nikogar več, ki bi si upal podvomiti v to, da bo le Lešnik odnesel zmago s tega turnirja in da bo on — spet Slovenec — postal prvak. V teh nekaj kolih mu njegova šahovska sila menda ne bo toliko popustila, da bi ga še kdo prehitel. Ima samo še dva nevarna tekmeca, od katerih je eden spet Slovenec. To je mladi Šiška, ki je zdaj obenem z Rabarjem že tudi na drugem mestu. Za njima pa je spet za celo točko zadaj Pavlovič kot četrti, ki pa za dosego prvega mesta nima skoraj gotovo nobenih izgledov, kajti turnir gre hitro h kraju. Sikošek, kateremu bi izmed vseh treh Slovencev pred turnirjem gotovo vsak prerokoval najboljši uspeh, je ostal nepričakovano precej zadaj. Le štirje so še za njim, med njimi celo en takšen, ki do zdaj še ni dosegel niti pol točke. Zdi se, da se na vsak način poteguje za zadnje mesto. No, in tega bo lahko obdržal.

V 13. kolu je **Lešnik premagal Müllerja, Sikošek pa Careva. Šiška je proti Pavloviču dosegel samo pol točke,** zato pa je včeraj dobil partijo, ki jo je bil prejšnji dan dvakrat prekinil s Spasojevičem. Tudi tu Spasojeviču ni bila sreča mila. Na srečo pa šahist tako ne sme preveč računati.

Stanje po 13. kolu: Lešnik 9 in pol, Šiška in Rabar vsak po 8 in pol, Pavlovič 7 in pol, Šubarič 7 točk in drugi.

Slavko Reja je nastopil zapor

Maribor, 22. avgusta.

Prihovski dogodki, ki so lansko poletje razburjali vso državo, so sedaj terjali svojo zadnjo »žrtev«. V zvezi z napadom na pokojnega akademika Dolinarja je bilo obsojenih več napadalcev, med njimi tudi bivši upravnik »Mariborskega Večernika« in sedanji upravnik »Slov. Naroda« in »Jutra« v Mariboru Slavko Reja. Dočim so vsi ostali obsojenci svojo kazen že zdavnaj nastopili ter so jo nekateri tudi že prestali, je Slavko Reja neprestano odlašal nastop kazni z zdravniškimi spričevali, češ da je bolan. Končno pa mu vse bolezni niso pomagale, moral je te dni nastopiti zapor v jetnišnici celjskega okrožnega sodišča. Slavko Reja je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora, od tega pa je odsedel v preiskavi 1 mesec in 20 dni.

Nemirna noč v Kranju

Kranj, 23. avgusta.

V nedeljo zvečer okrog 10 je naznanil šmartinski zvon, da je nastal v Šmartinu pri Kranju požar. Kranjske ulice, ki so se že precej umirile, so naenkrat zaživele, ljudje so hiteli z avtomobili, kolesi in tudi peš v Šmartin, ker je bilo nebo nad Šmartinom res strahotno razžarjeno. Vsi so domnevali, da gre za velik požar. Gorel je kozolec g. Rozmana Franca, v bližini Šmartinskega doma. Ker se je zbralo okrog požara zelo veliko ljudi in med njimi mnogo gasilcev, je bil ogenj zelo hitro pogašen. G. Rozmanu je pogorel kozolec tudi že pred dvema letoma, pri obeh slučajih je bil nastanek požara neznan, zato domnevajo, da je obakrat zažgala ista sovražna roka.

Komaj so ljudje zaspali, je nastal zunaj velik vihar s hudimi nalivi in votlim grmenjem. Prižigali so spet luči, obenem pa poslušali, kdaj bo spet kdo klical k novemu požaru zaradi strele. Hvala bogu pa vihar z grmenjem ni trajal dolgo.

70

Andrew Smith: Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji

Toda navzlic vsem naporom je nisem mogla pripraviti do tega, da bi bila spregovorila.

Sonjino bivanje v zdravilišču bi se bilo moralo končati 2. aprila. Prvega aprila se je njeno stanje močno zresnilo, precej tudi zaradi tega, ker so jo ves čas prevlačevali po bolnišnici.

Ko se je pritoževala, je sobni zdravnik ni hotel poslušati:

»Ničevo, projdjot, bo že prešlo«, ji je govoril.

Toda vročina ji je naglo rasla. Drug zdravnik je ugotovil pljučnico. Ne vem, ali je zbolela zaradi zanemarjanja, katerega je bila deležna v bolnišnici, ali zaradi pomanjkanja, ali zaradi mraza, ki je vladal v zdravilišču zaradi pomanjkanja kurjave. Res je bilo, da je bila Sonja bolna. Sklenili so, da je preneso v drugo bolnišnico, kjer bi ji lahko dajali potrebno oskrbo.

Nekega dopoldne smo ob enajstih zagledale odprt kmečki voz, ki se je ustavil pred vrati zdravilišča. Voz je bil take vrste, kakor so z njim vozili oglje.

Čeprav se je Sonja ves dan zvijala od bolečin na svojem ležišču, so jo vendar šele ob šestih zvečer naložili na voz. Morala je vstati in peš iti do vozila. Deževalo je, vreme je bilo ledeno mrzlo.

Sonja ni imela na sebi drugega kakor lahko obleko. Niso ji dali s seboj niti odeje. Ko sem vprašala strežnico, zakaj to, mi je odgovorila surovo, češ da ni tu takih navad. Tako so siroto Sonjo odpeljali po razritih cestah čez polje na odkritem vozu od bolnišnice, ki je ležala kake pol ure od zdravilišča . . .

Tri dni nato sem dobila naslednje pismo:

»Draga tovarišica Smithova!

Pišem Ti, kakor da bi bila moja mati. Ti si edina, kateri lahko v zdravilišču rečem prijateljica. Rotim Te, pošlji mi kaj hrane in kruha. Plačala Ti bom, ko pridem spet k Tebi. Tu umiram od lakote. Vse, kar mi dajejo, so črni makaroni in krop trikrat na dan. Če si preslaba, da bi sama poskrbela za to, kar Te prosim, pošlji mi kaj po Polji, ki pometa najino sobo. Stanuje blizu bolnišnice. Tisočkrat hvala vnaprej.

Poljubljam Te iz vsega srca

Sonja.«

Ko sem dobila pismo, je bila pri meni strežnica. Vprašala sem jo, zakaj ne bi smela poslati Sonji nekaj hrane iz zdravilišča.

Strežnica mi je odgovorila:

»Ne smemo. Saj veš, da se je njeno bivanje v zdravilišču končalo dne 2. aprila.«

Šla sem na trg in kupila nekaj kruha, kisle smetane, mleka, nekaj jajec in malo prekajene ribe. Vse to sem ji poslala po Polji.

Dva dni pozneje sem dobila novo pismo, v katerem je bilo še drugo pismo za ravnatelja. Skrbelo me je, kako se godi Sonji, zato sem odprla še to pismo in ga prebrala.

Bilo je podobno tistemu, ki je bilo naslovljeno name in je pripovedovalo, kako je v bolnišnici. Sonja je prosila ravnatelja, naj jo spravi spet nazaj v zdravilišče.

Poskrbela sem, da je pismo zatrdno prišlo v roke ravnatelju, toda pozneje sem zvedela, da Sonja ni nanj nikdar dobila odgovora.

Nekaj dni pozneje sem prejela tretje obupno Sonjino pismo, ki mi je trgalo srce:

»Draga tovarišica Smithova !

Pred kratkim sem Ti bila poslala pismo za ravnatelja. Prepričana sem, da si mu ga Ti izročila, da pa se ravnatelju ne zdi vredno, da bi mi odgovarjal. Tu ne čuti nihče niti najmanjšega usmiljenja za ubogo, bolno delavko. Ali bi hotela osebno govoriti z ravnateljem? Rusinja bi si tega ne upala, ker bi se bala. Pri Tebi pa ni tako, kakor vem. Tako sem slaba, da se ne morem več držati na nogah.

Vsa Tvoja

Sonja.«

To pismo sem dobila dopoldne. Ob petih popoldne je Sonja, vsa drhteča od vročice stopila v mojo sobo.

Ni mogla več čakati odgovora na svoje krike in stiske in je peš prekla tistih sedem milj, ki so ločile bolnišnico od zdravilišča. Bila je strašno bleda. Na obličju se ji je lesketal mrzel pot. Oči so ji mrzlično gorele.

Bile smo vse v sobi, ko je prišla Sonja. Pogled nanjo nas je osupnil. Sonja se je opotekala ter se nenadno spustila v jok. Solze so začele prihajati v oči tudi nam, drugi za drugo.

»Ne, ne, ne upam si . . .«

Kljub svojemu trpljenju in bolečinam ni hotela prekršiti reda s strežnico, katero sem privedla v sobo.

»Zdravilišče ni bolnišnica! Ne morem ji dati rjuh.«

Obrnila se je k nesrečnici in dostavila:

»Tvoj čas je potekel, ne moreš ostati tu.«

Ko sem slišala to govorjenje, je moja nevolja prikipela do vrha. Nazadnje je udarilo iz mene:

»Ali je to bolnišnica za delavce ali ne? Res, kot tujka vidim lepe reči v tej državi! Sonja, draga moja, lezi! Ti pa ji boš takoj, ta trenutek dala rjuhe, če ne, se pritožim ravnatelju.«

Ženska je vsa besna odšla iz sobe. Dvajset minut nato se je vrnila z rjuhami.

»Prinašam jih na lastno odgovornost«, je dejala. Očitno jo je grožnja, katero sem bila izrekla, prestrašila.

Ta večer je bil v zdraviliškem klubu ples. Ko sem se ob desetih vrnila v sobo, sem dobila Sonjo na postelji.

Vprašala sem jo, če so ji prinesli večerjo. Po dolgem obotavljanju mi je priznala, da niso. Sama od sebe se mi tega ni upala povedati.

Pobrskala sem po omari, našla tam jabolko in nekaj kruha, kar je oboje sprejela z veliko hvaležnostjo.

Od tu in tam

Okoli 800 konj so zadnje dni izvozili iz našega Medjimurja v Nemčijo. Konji imajo dozdaj še kar nekam dobro ceno. Za pollahke konje so kupci plačevali od 3 do 5 tisoč dinarjev, za težke pa celo od 6 do 8 tisoč din.

V zetski banovini bodo dobili nekaj novih avtomatskih telefonskih central. Takšno telefonsko centralo bo predvsem dobilo mesto Cetinje. Urejena bo tako, da bo k njej lahko priključenih še nekaj avtomatskih telefonskih central iz manjših črnogorskih mest. Z izvedbo teh del bo že letos razpisanih nekaj licitacij, tako da Črnogorci z vso upravičenostjo lahko računajo na to, da bodo dobili, če ne že spomladi prihodnjega leta, pa vsaj v poletju v Cetinju in nekaterih manjših mestih avtomatske telefonske centrale.

O vprašanju organizacije dela po naših pristaniščih razpravljajo v Splitu. Včeraj so s tem posvetovanjem nadaljevali zastopniki ravnateljstva pomorskega prometa, inspekcij dela iz Zagreba in Splita, zastopniki delavskih zbornic in trgovsko-industrijskih zbornic v istih dveh mestih. V prvi vrsti je bila na dnevnem redu nova uredba o organizaciji dela v pristaniščih, poleg tega pa je prišlo že na vrsto tudi vprašanje pravilnika o ustanovitvi strokovnik Borz dela za pomorščake. Ta pravilnik predvideva ustanovitev takšne borze dela v Belgradu, Splitu, Sušaku in v Dubrovniku.

Za naše seno je letos mnogo povpraševanja posebno iz bivše Avstrije. Ta kupčija bo letos posebno dobra, kakor se je dozdaj pokazalo, v križevškem in belovarskem okraju. Zaslužili pa najbrže ne bodo toliko kmetje sami, ki so seno pridelali, pač pa mnogo več razni trgovci, ki pri tej prodaji igrajo posredovalno vlogo. Zelo pridno so na delu tudi prekupčevalci, ki vselej znajo izkoristiti priliko za lahek zaslužek. Kmetje iz nekaterih vasi pa tudi zato lahko prodajo svoje seno po še precej dobri ceni, ker za gotove vasi še vedno velja prepoved izvoza sena zaradi živinskih nalezljivih bolezni. Še pred dobrim mesecem so plačevali kmetom za 1 metrski stot po 30 dinarjev, zdaj pa je cena že poskočila na 40 in še več dinarjev. Nekateri trgovci pa so zaradi omenjenih nalezljivih bolezni pri živini imeli z nakupom in prodajo sena precej smole. Imeli so že precejšnje zaloge nakupljenega sena, pripravljenega za izvoz. Tedaj pa je nenadoma prišla prepoved izvoza iz dotičnega kraja.

Vse angleško brodovje, ki se je zadnje čase mudilo v naših vodah, je včeraj zapustilo naša pristanišča. Podalo se je na angleški utrjeni otok Malto v Sredozemskem morju. Nekatere teh angleških ladij so priplule na Jadran že 22. julija. Vseh angleških bojnih ladij, kar se jih je letos mudilo pri nas, je bilo 24, in so bile porazdeljene na posamezna naša pristanišča. Zdaj ko so odšli, so se angleški častniki in mornarji zelo pohvalno izrazili o naši Dalmaciji in njenih lepotah, ki jim bodo, kakor so rekli, ostale vedno v spominu.

15. teozofski kongres bodo imeli v četrtek v Zagrebu. V sredo popoldne se bo sestal v prostorih Teozofskega društva v Zagrebu izvršni odbor Teozofskega društva v Evropi ter zveze narodnih društev, nanj pa so povabljeni tudi zastopniki teozofskega časopisja. Kongres bo kot predsednik vodil dr. Arudale iz Surreya v Angliji, ki je eden glavnih pobornikov za teozofijo.

Velik podvoz, 6 m visok in 400 m dolg, bodo izročili prometu v Pančevu. Ta podvoz spada k mednarodni cesti, ki veže Jugoslavijo in Romunijo. Stroški za njegovo zgraditev so znašali okoli 1 milijon dinarjev, nadaljnjih 1,400.000 dinarjev pa bo stala cesta, ki jo nameravajo zgraditi kot podaljšek tega podvoza v smeri proti Novem selu. Cesta bo dolga le 1.400 metrov. Na njej bodo naredili nekak poskus z neke vrste novimi ploščami, s katerimi nameravajo to cesto tlakovati. Zato ni tako čudno, če bo ta košček ceste tako drag.

Smrtna obsodba je bila te dni izrečena nad dvema razbojnikoma Soviljem in Tomičem zaradi umora petčlanske družine nekega Mihajla Lukiča. Razbojnika je sodil kazenski senat v Banjaluki. Napovedano je bilo, da bosta oba obsojenca obešena včeraj, kajti apelacijsko sodiče je potrdilo obsodbo okrožnega sodišča in je tudi pravosodno ministrstvo zavrnilo prošnjo za pomiloščenje. Zato se je včeraj v Banjaluki nabralo že precej radovednežev, ki bi radi videli, kako koga obešajo. Vendar so prišli malo prezgodaj, kajti do včeraj krvnika Harta še ni bilo, čeprav je bil njegov prihod napovedan za včeraj. Ker bo krvnik Hart skoraj gotovo prišel v Banjaluko danes, bo smrtna obsodba nad obema razbojnikoma izvršena jutri v rani zori, kajti urejene so že tudi vse tehnične priprave. Tudi vislice so že pripravljene.

April je že daleč, aprilske šale pa še vedno niso pozabljene. Posebno dobro si jih bo zapomnil neki Matija Pinter iz Osjeka, ki je bil urednik začasnega lista »Aprilska posebna izdaja«. Med drugim je prvega aprila ta list objavil šalo na račun profesorja Avrama Gaona, ki uči francočino na tamkajšnji moški realni gimnaziji. List se je šalil, da ta profesor ne zna francosko. Zato se je Goan obrnil na sodišče in vložil tožbo proti omenjenemu listu zaradi žaljenja časti in klevete. No, in kaj je bilo. Včeraj je bila ta razprava končana. Pinter je bil za to aprilsko šalo obsojen na 15 dni zapora pogojno na eno leto, dalje mora plačati 750 dinarjev stroškov ter odškodnino 200 din za užaljeno čast, čeprav je vztrajal profesor Gaon pri tem, da je njegova užaljena čast vredna petkrat toliko.

Častni odbor za IX. balkanske igre je sestavljen takole: predsednik vlade dr. Stojadinović kot predsednik in minister za telesno vzgojo dr. Miletič kot podpredsednik. Člani so: opolnomočeni ministri Grčije, Bolgarije, Rumunije, Turčije in Albanije v Belgradu, minister za vojsko in mornarico Marič, prometni minister Spaho, finančni minister Letica, minister ptt Cvrkič, prosvetni minister Magaraševič, maršal dvora Čolak Antić, poveljnik Belgrada general Kosič, general Kosta Adamovič, člani mednarodnega olimpijskega odbora prof. dr. Fran Bučar, general Sveta Djukič in član glavne kontrole dr. Stevan Hadži. Dalje ravnatelj Vremena Dragomir Stojadinović, ravnatelj Politike Vladislav Ribnikar, ravnatelj Avale Kozomarič, ravnatelj Pravde Manojlo Sokič, glavni ravnatelj drž. žel. inž. Nikola Djurič, član glavne kontrole Stanoje Protič in Veljko Ugrinič.

Sto osemdeset brezplačnih mest za dijake je razpisalo prosvetno ministrstvo za Julijsko Krajino. Dijaki bodo prejemali brezplačno hrano in stanovanje, in sicer je na razpolago 60 takih mest v Škodnikovem zavodu v Tolminu, ostala pa v zavodih v Gorici in Pazinu. Vsi prosilci morajo biti člani fašističnih mladinskih organizacij, prednost pa imajo sinovi in hčere italijanskih invalidov in prostovoljcev.

Življenje v „Meksiki" in okrog nje

Ne Meksika v Ameriki, pač pa v sredi Ljubljane

Ljubljana, 21. avgusta.

Marsikateri Ljubljančan ne ve, kje je »Meksika«. To namreč ni tista nesrečna dežela v Ameriki, v kateri je tako žalostno končal Habsburžan Maksimilijan, ko ga je francoski cesar Napoleon III., ki se je strašno rad vtikal v notranje zadeve drugih držav, postavil za cesarja, in v kateri sedaj oblastno gospodarijo boljševiški mogotci; »Meksika«, ki jo mislimo tukaj, je le ona velika mestna stanovanjska hiša na Jegličevi cesti, v kateri stanuje preko 80 strank, ki po veliki večini pripadajo nižjim slojem, predvsem raznim mestnim uslužbencem in podobno. Samo nekaj je v njej tako imenovanih boljših ljudi. Popolnoma razumljivo pa je seveda, da hočejo v hiši vse stranke, zlasti ženske članice, veljati za »boljše«, kar je često vzrok najrazličnejših prismojenih tekmovanj, nevoščljivosti, jeze in podobnih stvari.

Pretežni del prebivalcev »Meksike« pa so menda otroci, ki jih je kot listja in trave. Posebno značilno pri njih je to, česar pri drugih otrocih v tej starosti ni mogoče opaziti; vsi od najmanjšega, ki je komaj shodil, do največjega, ki je morda naredil že sprejemni izpit za prvi gimnazijski razred, a ga to ne moti, da bi se ne preganjal od jutra do večera po dvorišču, so namreč že zdaj strogo strankarsko opredeljeni. Njihova politična opredeljenost je tako temeljita, da je skoraj sleherni dan povod za najljutejša zmerjanja in pretepe, ki se navadno končajo šele na intervencijo staršev. V važnejših primerih se diplomatična bitka seveda nadaljuje med starejšimi, in to je še prav posebno zanimivo.

Kadar pa se zdi, da na dvorišču ni preveč kričanja in je človek, ki stanuje v sobi na dvorišče, že vesel, da bo imel morda le po ure miru, se ti nenadoma vzame od kje žagar drv s svojo cirkularko, ki se mu enventualno pridruži še piskrovez ali prodajalec peska s svojim junaškim basom in iz vse te zmešnjave nastane tako vpitje, ropotanje in cviljenje, da prav gotovo tudi grmečega Boga ne bi bilo mogoče slišati. Kdor še ni bil v vojski, pa bi morda rad vedel vsaj približno, kakšen hrup in hrum je tedaj, ko pokajo Francovi ali pa rusko-japonski topovi, naj kar pride za dobre pol ure v »Meksiko« in lahko je prepričan, da ga bodo ob odhodu temeljito bolela ušesa in da mu bo hotelo raznesti glavo.

Tako je na dvorišču. Vendar pa tudi na cesti pred hišo ni dosti ali prav nič boljše. Vsake tri minute zdrsita mimo hiše z velikanskim ropotom dva tramvaja, od katerih se skoraj redno vsak teden vsaj v enega zaleti na vogalu stavbe kak škropilni ali drugi avtomobil. Karambol, ki navadno ni usoden, vsaj pa ne tako važen, da bi poročali o njem časopisi, privabi mnogo firbca, med katerim se potem razvije živahna debata in komentiranje, ki noče prenehati, dokler ne poseže vmes stražnik.

Pa ne samo to, še vse kaj drugega je mogoče videti na tem kraju. Naj zapišemo samo nad vse žalosten in pretresljiv prizor, ki se je odigral pred to hišo preteklo soboto popoldne in ki je vpijoča slika naših socialnih razmer. Iz vinotoča se je primajal delavec srednjih let, ki pa je bil tako temeljito pijan, da je komaj poiskal svoje kolo. Opotekaje se ga je spravil na cesto in ga skušal zajahati. Nikakor se mu ni hotelo posrečiti, kljub temu, da mu je z vsemi močmi pomagala njegova osem do desetletna hčerka, ki jo je zaskrbljena mati brez dvoma poslala ponj, da ne bi zapil vse plače, ki jo je potegnil. Čim pa se je mož spravil na kolo, se je že opotekel in se zvalil po tramvajskih tračnicah. Prav v istem trenutku pa je vozil v smeri od kolodvora tramvaj, ki je na vso moč zvonil in zaviral, da ne bi povozil tega človeka. Z veliko težavo se je vozniku posrečilo, da je zaustavil voz v poslednjem trenutku tik pred pijancem. Ginljivo je bilo gledati otroka, ki si je na vso moč prizadeval, da bi spravil očeta, ki se je od pijanosti komaj zavedal, s tira. Od strahu so se ji kar lasje ježili, ko je vlekla očeta za roko in ga jokaje prosila: »Ata, kar pustite kolo, samo vi vstanite, da vas ne bo povozilo! Ata, hitro, hitro!« Tramvaj se je v tem ustavil in oni se je končno le pobral in se umaknil. Pri tem pa je tako preklinjal in robantil, da se je človeku kar gabilo. Ko je nato ponovno sedel na kolo in se mu je posrečilo obdržati se na njem, je podil kot blazen proti Sv. Petru. Ubogi otrok, ki se je komaj osvobodil prvega strahu, je zdaj v še večjem strahu letel za drvečim očetom in milo prosil: »Ata, nikar tako ne podite, boste spet padli!« Pomagalo ni seveda nič in bog ve, kako sta prišla proti domu. Ubogi otrok, ki mora biti že v tako nežni mladosti priča takih prizorov! In bog ve, kaj je bilo šele potem doma...

Da, táko je življenje v »Meksiki« in okrog nje: vse kaj drugega prej kot veselo in že tisti, ki ga opazuje, je žalosten, kaj šele tisti, ki ga mora okušati...

3000 kmetov na taboru v Škofji Loki

Škofja Loka, 23. avgusta.

V nedeljo je Škofja Loka doživela zopet enega izmed tistih dni, ko so množice našega slovenskega ljudstva manifestirale za našo veliko stvar. To pot je okoli 3000 kmetov iz bližnje in daljnje okolice izpovedalo, da hočejo ostali to, kar so, namreč Slovenci in katoličani, da stojijo trdno za svojo stanovsko organizacijo KM, da hočejo zase vse, kar jim gre, po božjih in človeških pravicah, skratka, da hočejo biti enaki med enakimi.

Škofja Loka se je za ta prvi in edinstveni tabor kaj lepo pripravila. V soboto zvečer je bila v Društvenem domu predstava igre »Pri Hrastovih«. V nedeljo zjutraj pa so iz skoraj vseh hiš zaplapolale zastave v pozdrav. Kakor je bilo opaziti, zastav niso izobesili le tisti, ki še nikdar niso živeli z našim kmečkim ljudstvom. Niso jih obesili zato, ker se ne čutijo več sinovi našega ljudstva, ker kmečke žulje omalovažujejo, čeprav od njih žive.

Od 8 naprej so se začele zbirati množice na Lahovem klancu v narodnih nošah, na vozovih, z mladinskimi prapori in z zastavo Kmečke zveze, ki je bila ono nedeljo blagoslovljena na Brezjah. Kmalu po deveti uri se je preko Spodnjega trga in Karlovca začel pomikati sprevod tako pester, da ga Loka tako pestrega še ni videla. Kot prvi je jahal na lepem vrancu fant v narodni noši z veliko jugoslovansko trobojnico, nato so sledili še drugi konjeniki v narodnih nošah, za njimi pa večje število kolesarjev z lepo okrašenimi kolesi, za kolesi je šla škofjeloška godba »Lubnik«, za njo pa odličniki, med katerimi smo opazili zastopnika oblasti g. Mahniča, dr. Voršiča, župana Strcina, zastopnika komandanta 1. pl. polka kapetana Pišlerja, župana Ziherla, ban. svet. Planino Lovra, tajnika KZ Finca Milana itd. Za zastavo Kmečke zveze pa so bili razvrščeni mladinski prapori iz raznih krajev. Nato pa nepregledna vrsta vozov iz raznih krajev z narodnimi nošami, s kmečkimi godbami, s kmečko ohcetjo, pešci v narodnih nošah in drugi s selško godbo.

Ko je sprevod prikorakal na Mestni trg ter se formiral pred oltarjem, je g. mestni župnik duhovni svetnik Jernej Podbevšek najprvo blagoslovil novi lični prapor MKZ iz Zminca pri Škofji Loki. Po blagoslovitvi pa je gospod bral sv. mašo, pri kateri je igrala škofjeloška godba »Ljubnik«. Godba je spremljala ljudsko petje, katerega je po zvočniku vodil starološki gospod kaplan Babnik. Med sveto mašo je imel g. župnik Podbevšek krasen cerkven govor, pri katerem je zlasti poudarjal kmeta kot najpridnejšega delavca in čuvarja narodovih verskih in narodnih svetinj.

Po sv. maši je povzel besedo organizator tega tabora g. živinozdravnik dr. Leo Kocjan, ki je v začetku pozdravil vse odličnike in vse ostale zborovalce. Nato je predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, katera je bila viharno sprejeta. Godba je odigrala državno himno. Nato je dr. Kocjan predlagal brzojavke še voditelju Slovencev dr. Antonu Korošcu, dr. Mihi Kreku in g. banu dr. Marku Natlačenu. Vse tri brzojavke so bile viharno odobrene.

Nato je dobil besedo g. župan Megušar iz Selc, kot zastopnik škofjeloškega okraja pri Kmečki zbornici, za njim predsednik MKZ Zminec Jakob Klobavs, za njim pa župan iz Komende g. Štrcin, kot zastopnik Glavnega odbora KZ. Vsi trije govorniki so poudarjali zahteve kmečkega stanu in njegove težave. Zlasti se je poudarjala nujna potreba po splošnem zavarovanju vsega kmečkega delavstva.

Končno je tabor pozdravil še župan mesta Škofje Loke g. Matevž Ziherl.

G. dr. Kocjan Leo je nato zaključil zborovanje, nakar se je sprevod zopet formiral ter je odšel proti igrišču SK Sore, kjer je bila kmečka ohcet in razhod.

Popoldne pa je bila na istem prostoru velika kmečka tombola s kravo in teličkom za glavni dobitek.

Rešena iz Save

Ježica, 23. avgusta

Snoči okrog osmih je neki delavec s Črnuč, ki se je vračal z dela čez savski most, slišal izpod mosta obupne klice na pomoč. Fant je tekel v bližnjo gostilno pri »Jožetu«, kjer je sedelo nekaj gostov, ter obvestil ljudi o nesreči. Železničar Karol Dobovšek ter tovarnar Golob iz Stožic sta brž odhitela pod savski most, odkoder so še zmerom odmevali klici na pomoč. V temi sta oba moža svetila z baterijo po savskem bregu ter končno le našla neko žensko, ki se je že skoraj nezavestna obupno in krčevito držala za vrbovo vejo, stoječ do pasu v vodi. Vso premočeno in onemoglo žensko sta Golob in Dobovšek potegnila iz vode ter jo potem s pomočjo drugih ljudi odnesla v bližnjo Aleševo gostilno. Ženska ni vedela povedati svojega imena, govorila je le zmedene besede. Toliko so menda mogli izvedeti iz nje, da je mati štirih otrok, doma pa je nekje iz moravških hribov. Kaj jo je vodilo v vodo, iz katere so jo potem rešili, bodo dognali orožniki, ki so žensko danes zjutraj zaslišali.

Gradivo za zimske prospekte

Tujskoprometna Zveza »Putnik« v Mariboru pripravlja za letošnjo zimsko sezono izdajo splošnega zimskega prospekta za Slovenijo in posebnega zimskega prospekta za Pohorje. Oba prospekta bosta bogato ilustrirana. Ker so dobri posnetki prvi pogoj za propagandni učinek prospektov, prosi Tujskoprometna Zveza v Mariboru vse fotoamaterje, da ji stavijo na razpolago uspele zimske posnetke s področja bivše Mariborske oblasti. V poštev pridejo učinkoviti motivi posameznih naših zimskošportnih predelov, posnetki posameznih zimskošportnih postojank, športni posnetki, razni detajli itd. Posnetki naj se oddajo na naslov Tujskoprometne Zveze »Putnika«, Maribor, Trg svobode-Grad, ki bo odgovarjajoče gradivo prevzela proti primerni odškodnini.

Iz športne krošnje

Zagrebški Gradjanski je šel v nedeljo v Belgrad in dobil zelo hladen Kneippov poliv v obliki golov 2:1. Ker igra kar sedem njegovih igralcev v reprezentanci proti Češkoslovaški, je vprašanje, ali zvezni kapetan ne bo koga od teh sedmih odmahnil in primaknil koga drugega. Češkoslovaško moštvo pride v petek v Zagreb.

Rang liste evropskih teniških igralcev izgleda takole: 1. Austin (Anglija), 2. Menzel (Češkosl.), 3. **Punčec (Jugoslavija)**, sedmo in osmo mesto pa zavzemata Kukuljević in Palada. Prvi trije imajo izgleda, da se v boju za ameriški šampijonat z ameriškimi, avstralskimi in japonskimi igralci dobro odrežejo.

Dne 11. septembra bo igrala Nemčija s Poljsko, 25. septembra pa z Romunijo. V ta namen bo 4. septembra v Berlinu izbirna tekma za nemško nogometno reprezentanco. Nemci upajo, da bodo dosegli boljše uspehe kot doslej.

V Belgrad je prispel predsednik bolgarskega lahkoatletskega saveza H. Hristov, da pripravi vse potrebno za bolgarske posetnike balkanskih iger. Zanimanje za igre je v Bolgariji zelo veliko in jih pride par sto. Predsednik bo skušal dobiti četrtinsko vožnjo za bolgarske posetnike. S športnimi navijači bi prispelo tudi par pevskih društev, ki bodo prirejala koncerte v Belgradu in drugih mestih.

V Angliji so odkrili novo teniško zvezdo v osebi 15 letne D. Nikol, ki je premagala znano teniško igralko Betthy Clemesovo. Baje je igra te zvezde slična igri slavne Suzane Lenglen.

Mednarodna teniška tekma med Italijo in Nemčijo se je končala neodločeno s 6 : 6.

Grška lahkoatletska zveza je obvestila organizacijski odbor za IX. balkanske igre, da zastopstvo grških lahkoatletov še ni sestavljeno, ampak bo, kakor pišejo grški časopisi, znano šele dva dni pred tekmovanjem. Maratonski tek 42.195 km bodo tekli tekači na progi Indija—Belgrad.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura največja	Temperatura najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	762·2	14·8	9·8	89	10	0	29·8	dež
Maribor	760·5	14·0	8·0	85	0	N_2	14·0	dež
Zagreb	763·5	16·0	16·0	90	10	SSE_1	10·0	dež
Belgrad	757·1	31·0	15·0	50	1	SW_1	—	—
Sarajevo	759·3	26·0	14·0	80	3	0	11·0	dež
Vis	758·5	28·0	18·0	70	0	NW_6	—	—
Split	757·6	32·0	22·0	50	3	0	—	—
Kumbor	759·8	31·0	22·0	60	0	SSE_2	—	—
Rab	758·0	26·0	22·0	80	1	0	—	—
Dubrovnik	756·8	28·0	19·0	60	0	S_4	—	—

Vremenska napoved: oblačnost se bo polagoma zmanjšala, spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je močno deževalo od 3.10 do 12, malo pa od 12 do 12.35 in od 13.55—14.40. Grmelo je v zgodnjih jutranjih urah in ob 9.15. Čez dan je bilo oblačno, zvečer po 18 pa se je oblačnost počasi manjšala. Ob 21 je bilo poloblačno, ponoči se je popolnoma zjasnilo, proti jutru pa zopet pooblačilo. Ves dan je temperatura padala.

Koledar

Danes: torek, 23. avgusta: Filip.
Sreda, 24. avgusta: Jernej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska cesta.

Vsem društvom in organizacijam v Ljubljani. Mestno poglavarstvo v Ljubljani sklicuje sestanek glede proslave rojstnega dneva Nj. Vel. kralja Petra II. dne 6. septembra. Sestanek bo v petek 26. t. m. ob 10 v veliki magistratni dvorani. Mestno poglavarstvo vabi s tem zastopnike vseh narodnih, prosvetnih, bojevniških, telesno-vzgojnih in gasilskih društev, da se važnega sestanka zanesljivo udeleže. Posebna vabila ne bodo razposlana.

Počitniška kolonija občine ljublj. v Poljanah nad Škofjo Loko. Kolonisti se vrnejo v Ljubljano, v sredo, dne 24. avgusta in sicer v dveh skupinah: oni, ki so se odpeljali v kolonijo s prvim avtom prispejo dopoldne ob ¼ 11, ostali pa ob ¼ 15 popoldne. Starše kolonistov vabi mestno poglavarstvo, da pridejo k sprejemu svojih otrok pred Mestni dom.

Ob zaključku umetnostne razstave v Jakopičevem paviljonu je bilo v nedeljo ob 17 tudi žrebanje za deset umetnin v vrednosti nad 13.000 dinarjev. Pri žrebanju je bilo opaziti najodličnejše osebnosti in je žrebanje samo poteklo mirno, čeprav je marsikateri imel srčno željo, da dobi Jakopiča, Vavpotiča, Kralja ali Slapernika. Toda sreča je opoteča in nagrade same so večinoma romale na periferijo Ljubljane. Zadele so pa sledeče številke: 1482, 2948, 2995, 911, 1416, 1279, 1472, 2871, 2651, 923. Po vrstnem redu dobe izžrebanci slike in kipe Čarga, Smerduja, Smrekarja, Jakaca, Slapernika, Pavlovca, Ivana Vavpotiča, Jakopiča in Franca Kralja, torej umetnine najbolj priznanih slovenskih umetnikov, ki se ne ustrašijo prinašati žrtev za najbolj intimne kulturne prireditve. Razstava je bila verno ogledalo današnje stopnje likovne umetnosti pri Slovencih in glasno spričevalo o napredku naše kulture. Sedaj ob jesenskem velesejmu, ko bo razstavljalo še več umetnikov in ko bo na vpogled tudi večje število umetnin, bi bilo prav, da vsaj na velesejmu ne zamudite prilike in si ogledate pridobitve likovnih umetnosti.

Udeležencem počitniškega pedagoškega tečaja v Ljubljani. Iz pisarne kraljeve banske uprave v Ljubljani smo prejeli sporočilo, da je kraljevska banska uprava dovolila vsem učiteljem, ki se bodo udeležili pedagoškega tečaja, bivanje v Ljubljani do 27. t. m. Udeleženci bodo prejeli na tečaju posebna potrdila, s katerimi se bodo lahko izkazali pri šolskih upraviteljev. — Kakor smo že javili, bo naknaden vpis mogoč še pol ure pred otvoritvijo tečaja. Otvoritev bo v ponedeljek 22. t. m. ob 8 dopoldne v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Slogina glasbena šola. Vpisovanje na Slogini glasbeni šoli se vrši od 1. septembra dalje vsak delavnik od 9 do 12 in od 15 do 18 v šolski pisarni v Pražakovi ulici št. 19. Slogina glasbena šola poučuje klavir, godala, pihala, trobila, kitaro, solopetje, mladinsko zborovsko petje, orkestralno igro, komorno glasbo in teoretične predmete. Gojenci imajo priliko pri internih in javnih nastopih vaditi se v sigurnosti nastopanja. Predavanja in koncerti spopolnjujejo redni pouk in širijo gojenčevo znanje literature in glasbene vede. Redni pouk se prične 9. septembra t. l.

V jesenisi bo na velesejmu spet veliko nagradno žrebanje. Že spomladansko brezplačno nagradno žrebanje na velesejmu je zbudilo obilo zanimanja. Zato se je velesejmska uprava odločila, da pripravi tudi obiskovalcem jesenskega velesejma od 1. do 12. septembra nagradno žrebanje z bogatimi darili. Vsak obiskovalec velesejma, izvzemši oni s permanentno ljubljansko legitimacijo, je brezplačno deležen žrebanja. Odtrga naj samo kupon od vstopnice, napiše nanj svoje ime in ga vrže v pripravljeno zapečateno žaro. Ob navzočnosti notarja g. dr. Krevla bo 12. septembra popoldne na sejmišču javno žrebanje. Darila so bogata in tudi številna: motorno kolo (Vok, Ljubljana), 5 cevni radio aparat Super Ingelen (Tehnik-Banjai, Ljubljana), pogrezljiv šivalni stroj (Vok), 30 prvovrstnih damskih in moških koles (Tribuna, Rebolj in drug, Splošna trgovska družba, H. Suttner, Vok). — Vsekakor prijetno presenečenje obiskovalcem jesenskega velesejma, ki bo bogato založen z zanimivim razstavnim gradivom.

Zbiranje oblek, perila, obutve za reveže. Mestna občina bo z jutrišnjim dnem pričela zopet vsako sredo zbirati obleke, perilo, obutev, posteljnino in drugo porabno blago za svoje reveže. Darovano blago bo shranjeval mestni socialni urad in ga delil po potrebi siromakom. Potreba bo v jeseni in v zimi dosti večja, kakor sedaj v toplem letnem času. Zato vabi mestna občina, da se občani vsako sredo spomnijo revežev in pošljejo stvari, ki jih morejo pogrešati na Vodnikov trg pred spomenik, kjer bo ob suhem vremenu postavljena posebna stojnica in bo uradni pooblaščenec sprejemal darovane stvari. Vse blago vpiše urad v posebni seznam, v katerega potrdi dotični siromak, ki blago prejme, njega prejem. Tako se more vsakdo prepričati, kako je urad darovane stvari porabil. Razume se, da občani ne pošiljajo umazanega in nerabnega blaga.

Skrivnostno češčenje mrličev na Novi Gvineji

Največja evropska naselbina na Novi Guineji Babo

Nemška znanstvena ekspedicija je preiskala otok Ceram in dele Nove Gvineje. Odkrila je nova plemena: vzhodne Alfure.

Pred leti, ko so odkrili na Novi Gvineji bogate vrelce olja, so si amerikanski trusti takoj preskrbeli pravico za izrabljanje teh vrelcev. — Frankfurtski muzej je poslal svojo ekspedicijo na Novo Gvinejo. Raziskovalci so se nemalo začudili, ko so prispeli z ladjo do Gvinejskega otoka in našli tam kraj pod imenom Babo, ki ni bil označen niti na najnovejših zemljevidih. Babo je danes največja evropska naselbina na teh otokih. Mirnega življenja, ki so ga uživali domačini, je seveda konec. Vsepovsod so stolpi olja, povsod se pozna amerikanska podjetnost in amerikanski tempo.

Za kitajski krožnik nevesto

Voditelj ekspedicije je izbral polotok Kapaur za delovno mesto. Tu je še lahko našel nepotvorjene ostanke stare papuanske kulture. Papuanci so danes večinoma kristjani; le v vzhodnem delu otoka živijo še popolni pogani. Vpliv od zapada je zelo močan, celo tam, kjer ga ni mogoče dokazati. Papuanec na primer vpleta v svoje pripovedovanje besedo konj, ki ga še ni nikoli videl, kajti Nova Gvineja je zemlja brez konj.

Papuanec snubi dekle in preda poročno darilo. To je star običaj. Vendar se že tu vidi vpliv Kitajske, ker snubač daruje ali kitajski krožnik, ali pa male bronaste topove, ki so ravno tako kitajsko delo.

Moluki zalagajo svetovni trg predvsem z muškatnim orehom. Že stoletja trgujejo Papuanci iz Nove Gvineje z bugineškimi, kitajskimi ali holandskimi trgovci. Tu je iskati zvezo in vpliv od zunaj, ki je polagoma prešel v ljudsko misel. — Raziskovalcem so v neki papuanski vasi pokazali zlato kačo. Domačini je ne bi prodali za noben denar. Kača je bila nekaj prav posebnega. Votli zlati obroči so bili sestavljeni v obliki verige in so tako predstavljali truplo kače. Na gornjem koncu sta bili izdelani dve zlati kačji glavi in na zadnjem delu prav tako iz zlata izdelana dva ribja repa. Papuanci imenujejo to kačo »Ulek Mas«; nekoč so jo kupili njihovi predniki za 400.000 muškatnih orehov.

Mrtvaška glava na kitajskem krožniku

Češčenje mrličev je pri Papuancih ohranjeno do danes. Pokopavanje mrličev je nekaj prav posebnega. Ko Papuanec umrje, izdolbejo v desko tako veliko luknjo, da gre glava skozi; potem porinejo pod glavo kitajski krožnik. Tako pokopljejo mrliča samo začasno. Po enem letu je truplo že precej strohnelo, tako da glava odpade na krožnik. Šele potem prenesejo glavo v nalašč za to pripravljeno slavnostno mrtvaško kočo. Zdaj se začne mrtvaški ples, ki traja včasih mesece. Včasih je ta ples tako razuzdan, da morajo poseči belokožci, da napravijo mir. Vrhunec mrtvaškega slavja je prenos mrtvaške glave na krožniku v »hišo kosti«.

Na otoku Ceramu oziroma v njegovi notranjosti pa prebiva pleme vzhodnih Alfurov. So pogani, toda miroljubno pleme, ki je obdržalo še svoje stare navade in vero. Kože so rjave in imajo kodraste lase. Preživljajo se z lovom in gozdnimi sadeži. Skupine po dvajset ali štirideset oseb prebivajo v skupni hiši. Moški gredo enkrat na leto na obalo, da zaslužijo tri zlatnike, potem se vrnejo zopet nazaj v svoja bivališča.

Po uspešnem raziskavanju in bogato obložena s fotografskimi posnetki, posodo in obleko tamkajšnjih plemen, se je vrnila nemška ekspedicija domov.

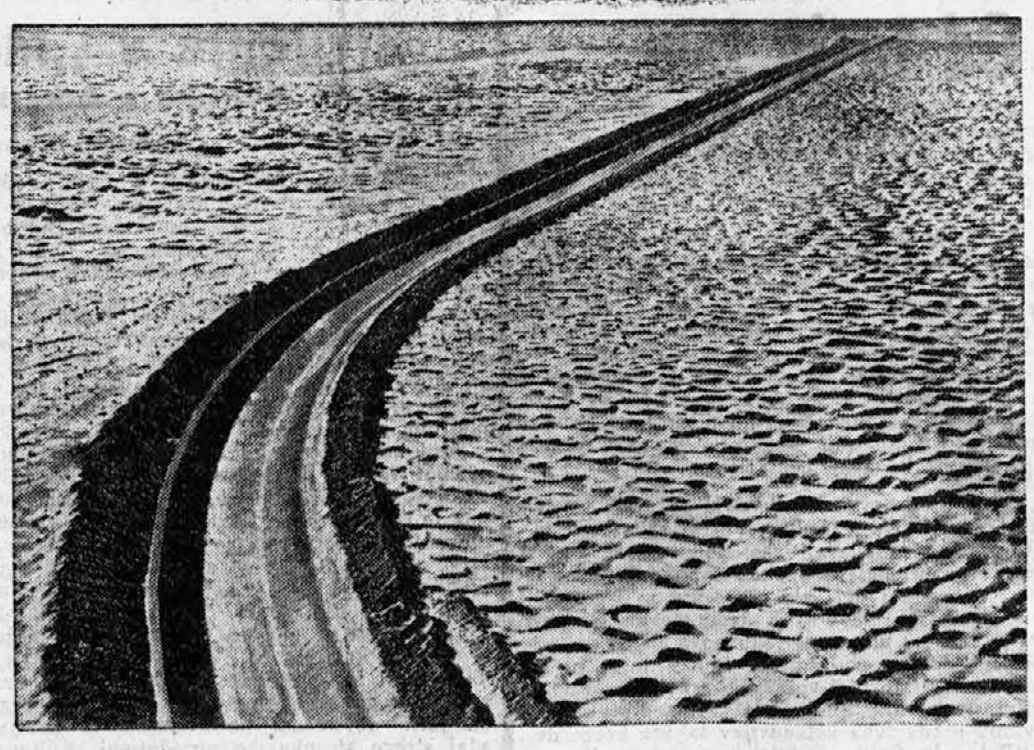

Veliki vseameriški prekop, ki bo služil za namakanje puščave Colorado v Južni Kaliforniji. — Graditi so ga začeli že leta 1934. in bo zdaj v kratkem končan. — S pomočjo njega nameravajo 400.000 hektarjev puščavske zemlje spremeniti v cvetoče vrtove. Prekop sestoji iz dveh glavnih rokavov, od katerih je prvi dolg 130, drugi pa 200 km. Od njih se odcepijo še nešteti drugi manjši rokavi. V prekop bo pritekala voda izza velikanskega Boulderjevega jezu na reki Colorado.

Trdnjava tigrov nad Jaipurjem

Nad mestnim obzidjem Jaipurja se dviga hribček, na njem pa je široka in težko dostopna trdnjava tigrov, ki sedi na tem hribčku kot kako orlovo gnezdo. Domačini jo imenujejo tako zaradi tega, ker jo stražijo možje, ki so v deželi najbolj hrabri in močni. Rajši bi umrli, kot da bi pustili koga čez most v trdnjavo. Pa ne, da bi stražili kako orožje ali smodnik, ampak dragulje in zlato. Trdnjava je namreč državna zakladnica te dežele. Bogastvo se ne da izraziti s številkami. Samo del tega bogastva bi zadostoval, da bi z njim lahko kupil kako evropsko državo. Temeljni zaklad je prinesel neki prednik vladajoče rodovine iz nekega vojnega pohoda iz Afganistana. V stoletjih pa so to bogastvo še povečali v raznih vojnah.

Nikdo nima vstopa

Telesna straža, ki vrši svojo službo na hribu, je prav posebno izbrana četa. Kdor pripada k njej, uživa posebno čast med ondotnim prebivalstvom. Samo najbolj hrabri med hrabrimi pridejo v to četo. Vojaki so vsak čas pripravljeni, da dado tudi svoje življenje, če bi bilo treba, v obrambo tega zaklada. Sam kralj nima pravice brez dovoljenja zakladnega ministra, ogledati si svoje bogastvo. Samo enkrat je imel to priložnost, da si je ogledal to goro biserov, draguljev in zlata. Samo enkrat v življenju, in še takrat ga vedejo z zavezanimi očmi. Obvezo mu dado z obraza šele, ko stoji v dvorani pred bleščečim se razkošjem. Dostojanstvo zakladnega ministra je najvišja čast v državi in je dedno iz roda v rod. Kdor ima ta naslov, mora s svojim življenjem jamčiti za varnost teh zakladov.

Se nikdar ni bilo ničesar vkradenega

Domačini pripovedujejo s prav posebnim zanosom, da ni bilo v teku stoletij še nikdar ničesar ukradenega, niti najmanjši košček zlata niti najmanjši biser. Straža pa se tudi zaveda svojih dolžnosti. Kako vsak stremi, da bi bil čim boljši, nam kaže naslednja zgodba: Sin nekega stražnika je hotel nekoč ukrasti samo limono z drevesa, ki raste na tem hribčku. Ko je oče zvedel za to, je zabodel svojega sina z bodalom. Pri sodni obravnavi se je tako zagovarjal: Nekega dne bi se zgodilo, da bi moj otrok nasledil mene v službi stražnika. Kakor je zdaj segel s svojo roko po eni limoni, tako bi morda segel z roko po dragulju ali kakem biseru. Boljše je, da se kaj takega ne bi primerilo, da sem ga sam usmrtil in prihranil sebi sramoto, njemu pa priliko, da bi se spozabil. — Pred nekaj leti je prišel na obisk k sedanjemu vladarju Jaipurja bivši angleški kralj, sedaj vojvoda Windsorski. Ko je izrekel svojo željo, da bi si rad ogledal zaklade v trdnjavi, mu je maharadža odbil prošnjo, češ, noben Evropejec nima te pravice, pa tudi on sam nima pravice, da bi mu pokazal to bogastvo. Prišlo bi celo do revolucije, če bi vladar pokazal kakemu Evropejcu zaklade.

Vladar, ki ne pozna svojega bogastva

Sedanji vladar Jaipurja še danes ne pozna svojih zakladov in tudi ne ve, koliko obsega ta zakladnica raznih draguljev, biserov in zlata. Tudi mu ne zaupajo, češ, da je premlad, da bi si smel ogledati podrobno to goro zakladov. Tako čaka svoje »polnoletnosti« čeprav je že precej star, da mu bodo priznali to, potem ga bodo odvedli v zakladnico. Pri tej priliki si lahko izbere za spomin kak kos. Njegov oče si je izbral zlato papigo, ki je imela v perotih vdelane same rubine. Ptič je tako težak, da ga en mož komaj dvigne. Ta okras krasi danes dvorano v kraljevi palači. Eno tako darilo ne spremeni prav nič bogastva, prav nič se zaradi tega ne pozna v zakladnici. Zaklad se ni zmanjšal, morda toliko, da ga ni. Vrednost je ostala, bogastvo je na mestu.

»Ali ti je znano, da sem se zaročila z Janezom?«

»To sem slutila. Tudi mene je zaprosil za roko in ko sem ga zavrnila, je takoj rekel, da bo sedaj napravil veliko neumnost.«

Vlomilec v vodi

Že nekaj časa sem so se v Strassbourgu množili vlomi, ki jih policija vkljub najvestnejšemu iskanju ni mogla razjasniti.

Pred nekaj dnevi pa so policijski nadzorniki opazili nekega sumljivega moškega, v katerem so spoznali že večkrat kaznovanega petindvajsetletnega Reneeja Buhringerja. Ko je Buhringer videl, da ga opazujejo, je poskušal ubežati. Policisti so ga zasledovali in eden izmed njim mu je z motornim kolesom preprečil nadaljni beg. Buhringer se je nato obrnil proti jezeru Vauban. Ker so mu vsi trije policisti ves čas sledili in ga skušali ob robu jezera prijeti, ni Buhringerju preostajalo ničesar drugega, kot da je skočil v vodo in se skušal rešiti s plavanjem na drugi breg jezera. Poizkus vlomilčevega pobega pa so opazili poleg drugih policistov tudi policijski stražniki, ki so takoj hiteli na drugi breg in ga tam skušali prijeti. Pobegli vlomilec, ki je bil očividno dober plavač, se ni hotel kar tako udati v svojo usodo in je začel plavati zopet nazaj. V veliko veselje vseh drugih gledalcev je z ne preveč izbranimi besedami zmerjal policiste, ki so ga čakali na obali jezera. Vsa šala je trajala dobre pol ure. Po tem času pa je Buhringerju zmanjkalo moči in izvlekli so ga nezavestnega na obalo. Buhringer je priznal vse vlome in tatvine, ki so se zadnji čas izvršili.

Med dežele, ki pridelajo največ volne, spadajo predvsem Avstralija, Južna Afrika in Nova Zeelandija. Zadnja je po površini najmanjša, pa redi največje število ovac. Konec aprila letos jih je bilo na Novi Zeelandiji nič manj kot nad 32 milijonov. V enem samem letu se je to število povečalo za en milijon. Slika kaže, kako je od leta 1929 najprej padlo, nato pa še bolj naraslo število drobnice v teh krajih.

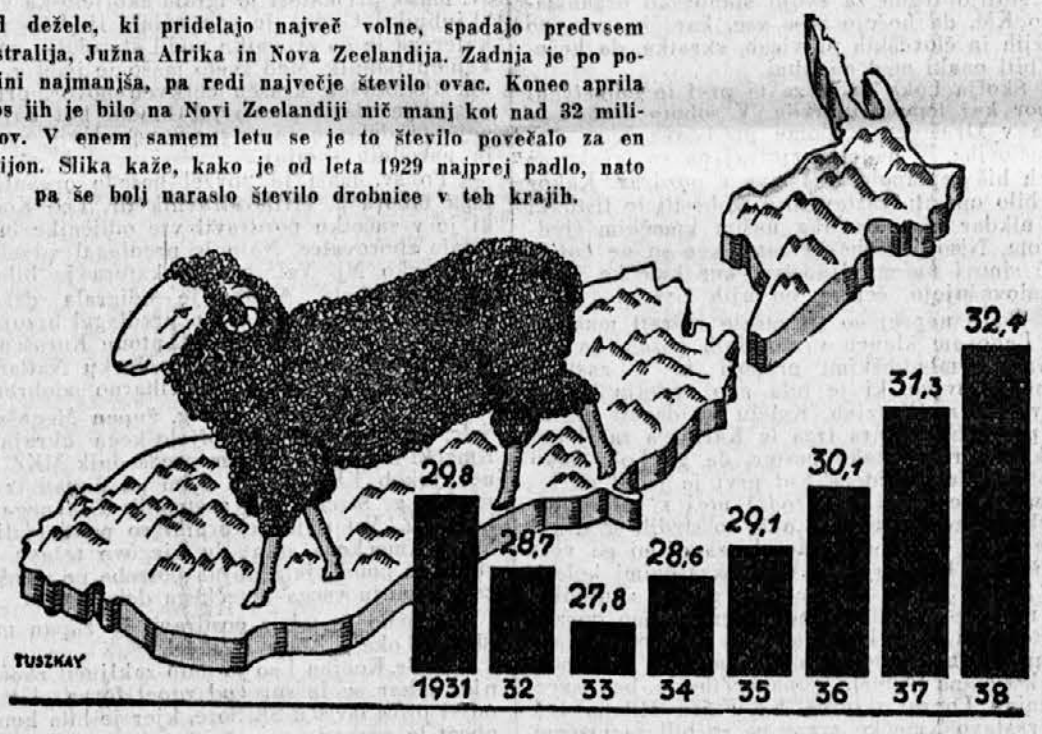

Programi Radio Ljubljana

Torek, 23. avgusta: 12 Izpod južnega sonca (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Rad. orkestra — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Kako se otrok ne sme vzgajati (Vitomir Radovanović, šol. nadz.) — 19.50 Deset minut zabave — 20 Edw. German: Plesi Nell Gwyn (plošče) — 20.10 Po moravški dolini (g. Rudolf Dostal) — 20.30 Koncert Rad. orkestra — 21.15 Klavirski koncert ge. Marte Osterc-Valjalo — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

Drugi programi

Torek, 23. avg.: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 20.30 Simf. konc., 21.45 Harmonika, 22.20 Kavarniška godba — *Zagreb:* 20 Igra, 21 Verdijeva opera «Traviata» — *Praga:* 19.25 Sal. ork., 19.55 Igra, 21.15 Janačkova dela, 22.15 Pester progr. — *Varšava:* 19.30 Zab. konc., 21.10 Danska gl., 22 Simf. konc. — *Sofija:* 20 Bariton, 21.15 Lahka gl. — *Budimpešta:* 20 Ork. konc., 21.15 Plesna gl., 23.10 Cig. ork. — *Trst-Milan:* 21 Opera «Gioconda» (prenos s Sforzovega gradu) — *Rim-Bari:* 21 Na gore, na gore! (ork. konc.), 22 Konc. polifonske akademije iz Barija — *Dunaj:* 20.10 Simfoniki, 21.15 Chopinove skladbe, 22.30 Več. konc., 24 Nočna gl. — *Berlin:* 19 Verdijeva opera «Falstaff» — *Hamburg:* 20.30 Operni večer — *Vratislava:* 19 Pihala, 20.10 Igra, 21.15 Wagnerjeve skladbe — *Köln:* 20.30 Ples. več. — *Monakovo:* 19.10 S počitnic na Bavarskem, 20.50 Mozartova dela — *Beromünster:* 19.10 Švicarske narodne, 20.25 Igra, 21.15 Nordijska gl., 22.05 Brahmsove sonate — *Strasbourg:* 20.30 Nar. gl., 21.15 Konc. na dveh klavirjih, 21.45 Duetl.

Hervey Allen: Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

58

To je bilo tisto, kar je mister Bonnyfeather imenoval »entuziazem«, »razburjenje brez zadostnega razloga«.

Nekaj časa je Antonio poslušal na videz z vsem spoštovanjem. V resnici pa je bingljal z nogami čez strešni rob in gledal na mesto. Potem je naglo splezal po lestvi navzdol, ne da bi se bil dal mornár s tem kaj motiti.

Ko je tekel po hodniku, je stara spet gledala iz sobe. Smejala se je. Ko je šel mimo, mu je potisnila v roko knjigo. Iz nje je padla rdeča kartica:

»Signora Bovino
Analiza preteklosti
Pogled v bodočnost
Horoskopi — branje iz rok
Nepremagljiva v svoji umetnosti
Strada Calypso
Pet stopnic
— — — — — —
V prvem nadstropju:
Dostojna zabava.«

Antonio je pogledal, toda vrata so se brez glasu zaprla.

* * *

Ob vročih dneh je s Toussaintom odhajal na griče v ozadju mesta ter se tam utaboril pod drevesom. Tam je bil prostor, katerega je imel Toussaint posebno rad. Bila je majhna dolina z malo zanimivimi razvalinami. Ta pokrajina je mlademu Francozu čudno segala v dušo.

Utaborila sta se poleg studenca. Kobilice so čvrčale po travi in mlada moška sta brala drug drugemu na glas. Kadar je bil Toussaint posebno razburjen, je planil kar na skalo in dal duška svojemu navdušenju nad odstavkom, ki sta ga ravno prebrala. Sedel je v posebno držo, spustil plašč z roke kakor togo in z igralskim gibom kazal na razvaline, ki so bile prepredene z vinsko trto in so ležale ob njunem vznožju onstran doline.

Kričal je: »Ali vidiš to razvalino?«

»Da«, Antonio jo je lahko razločno videl.

»Storil bom, da se bo vzdignila pred vašimi očmi, da se bo spet izpremenila v prebivališče preprostih in srečnih ljudi, ljudi, ki niso omadeževani z nobenim grehom. Pokazal vam bo človeštvo, ki hodi samotno in pokonci, prosto in plemenito. Človeka, lepega na duši in na telesu, ki ne pozna okrutnih verig družabnega reda...«

Antonio je bil po takih izbruhih vedno zelo začuden, kako da razvalina še vedno leži na svojem mestu. Ko se je megla govorništva razkadila, je zidovlje kazalo, vsaj tako se je zdelo Antoniu, vztrajno, da, naravnost trmoglavo teženje, da ostane še naprej to, kar je bilo, namreč kup razvalin, prepreden z vinsko trto.

Toussaint se je malo posprehajal. Nazadnje se je spet vrgel v travo in naglo listal po straneh knjige, katero je prinesel s seboj. Ponavadi je to bila kaka Rousseaujeva knjiga.

Pri teh popoldanskih sprehodih, branjih in predavanjih s Toussaintom se je tudi zgodilo, da je na Antonievo uho prišla prva govorica o francoski revoluciji. Toussaint se je v začetku postavljal kot njen prerok, če naj bi mu človek verjel. Kričal je:

»Človek bo iz lastne moči ustvaril popolno državo, zgolj po svojem razumu. Ali ne razumete tega. Čemu je pri tem treba Boga?«

Mister Bonnyfeather, ki ga je Antonio nekega večera izpraševal o teh rečeh, je dejal:

»Same čenče! Popolnost, o kateri piše Rousseau, ni nič novega. To je prastar sen, katerega so nekaj časa pozabili. Zdaj pa spet govore o njem z novimi besedami. Kaj ne razumeš: če naj razum iz dobrega človeka naredi popolnega človeka, potem je pač razum Bog. To je samo nova beseda za Vsemogočnega. Če pa ni tako, če s svojim govoričenjem mislijo samo človeški razum, potem vprašam: kako naj iz nečesa nepopolnega nastane nekaj popolnega?«

Potem je zagrmel:

»Razen tega pa je treba najprej najti za to prave ljudi in kje so ti?«

Mister Bonnyfeather je vstal, koračil po sobi in nadaljeval:

»Nekaj ti bom povedal. Vse to govoričenje o popolnosti in o neprestanem napredku, ki ga zdaj gonijo vsepovsod, je priljubljeno, ker ga je prijetno slišati. Za vsem tem pa stoji glavna misel. O tem pa jaz po vseh svojih skušnjah in o vsem, kar sem bral, menim, da je napačno. Ta Rousseau, iz katerega ti tvoj učitelj vedno prebira in ti vedno o njem pripoveduje, ta Rousseau je prvi odgovoren za to. Toda pazi, kakšna misel je v tem: to je misel, da je človekova narava že od doma dobra. Treba ga je samo dvigniti kvišku za ušesa njegovih čevljev, pa se bo dvignil do Boga. Tega ne smeš verjeti. Če boš verjel, si izgubljen.«

Antoniu se je zdelo, da se pred njim odpira globoko brezdno. Začudeno je pogledal gospodarja, ne toliko zaradi tega, kar je dejal, kakor zaradi resnosti, s katero je govoril.

Stari mož pa je vzkliknil:

»Ne, ne, Cerkev ima že prav. Ljudje niso tako dobri kakor trdijo ali kakor bi radi bili. Ljudje so v resnici hudobni. Razen tega pa »človeka« sploh ne poznam. Srečaval sem vedno samo moške in ženske in sem imel posla vedno samo z moškimi in ženskami. Ti so pa hudobni. Delajo zlo, pa naj to hočejo ali ne, celo tedaj, kadar bi bili radi dobri. Če hoče človek to verjeti, mora biti ponižen v duhu. To je sploh edini in pravi smisel ponižnosti. Ljudje, ki hočejo kar naprej poboljšavati svet, so ponosni in ošabni in ne potrebujejo Boga. Tisti pa, ki se imajo sami pri sebi za nepopolne, ne bodo nikdar polagali veliko vrednosti na to, da bi druge delali popolne. Skrbeli bodo zase in za druge. Če bodo imeli dovolj moči, bodo prijazni, dostojni in ljubeznivi. Če bi človek našel tisoč takih sodržavljanov in jih mogel spraviti na en kraj, bi to bilo dobro mesto, v katerem bi se dalo živeti. Toda nikdar ne boš našel takega mesta. Tega na zemlji ne smeš pričakovati. To je Civitas Dei, božja država. Razumi: človek more samemu sebi uiti samo po čudežu. Za to pa je treba moči, ki sega čez človeka. Na to vendar meri naša vera z vsemi svojimi pomanjkljivostmi, saj so jo delno ustvarili ljudje. Ali me lahko razumeš?«

Antonio je odgovoril: »Približno razumem.«

»Pozneje boš to čutil in boš tudi razumel, seveda če boš namreč kdaj dovolj slab. Lahko noč!«

Fant je vstal, da bi odšel in vprašal:

»Kaj sem tako slab?«

Stari je nenadno ustavil svojo hojo in stopil k vratom. Položil je Antoniu obe roki na rame in ga potegnil k sebi. Potem mu je potisnil glavo nazaj in mu zrl v obraz.

»Še ne,« je dejal.

Stisnil je fanta za trenutek k sebi, potem pa je zamrmral:

»Bog te varuj!«

Dokler je Antonio ostal pod streho Bonnyfeatherove hiše, je bil to edini resnični izraz nežnosti, ki ga je prejel od starega moža. Seveda je vedel, da ga ima mister Bonnyfeather zelo rad.

V začetku je to ljubezen prenašal z mirno, sebično ravnodušnostjo mladega fanta. Ko pa je odraščal, je zapazil tole: mister Bonnyfeather je bil njegov zemeljski oče. Ne da bi bila kdaj izrekla kako besedo te vrste, je bilo za njiju že sklenjeno, da bo Antonio nekoč naslednik starega trgovca.

Toda kljub temu je vsakdo od njiju imel pri sebi nekaj zadržanega, kar je drugi spoštoval in česar se ni dotikal.

Mister Bonnyfeather je pogosto govoril o svoji preteklosti, tako da jo je Antonio nazadnje dobro poznal in si o njej ustvaril čisto nazorno podobo. Nikdar pa ni bilo besedice o tem, kako je bilo prej z njim, z Antonijem. Tudi ni slišal besede o starčevi hčerki, ki je izginila. Samo Fides mu je nekoč ponoči pri plesu senc začela zelo previdno govoriti o njej.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din. za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.